Otrdiena, 2009. gada 5. maija

Zinātnes vajadzībām izmantojamo dzīvnieku aizsardzība ***I

P6_TA(2009)0343

Eiropas Parlamenta 2009. gada 5. maija normatīvā rezolūcija par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par zinātnes vajadzībām izmantojamo dzīvnieku aizsardzību (COM(2008)0543 – C6-0391/2008 – 2008/0211(COD))

(2010/C 212 E/31)

(Koplēmuma procedūra, pirmais lasījums)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamentam un Padomei (COM(2008)0543),

— ņemot vērā EK līguma 251. panta 2. punktu un 95. pantu, saskaņā ar kuriem Komisija tam ir iesniegusi priekšlikumu (C6-0391/2008),

— ņemot vērā Reglamenta 51. pantu,

— ņemot vērā Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejas ziņojumu un Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas un Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejas atzinumus (A6–0240/2009),

1. apstiprina grozīto Komisijas priekšlikumu;

2. prasa Komisijai vēlreiz iesniegt savu priekšlikumu, ja tā ir paredzējusi šo priekšlikumu būtiski grozīt vai aizstāt ar citu tekstu;

3. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt Parlamenta nostāju Padomei un Komisijai.

P6_TC1-COD(2008)0211

Eiropas Parlamenta nostāja, pieņemta pirmajā lasījumā 2009. gada 5. maijā, lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu *2009/…/EK* par zinātnes vajadzībām izmantojamo dzīvnieku aizsardzību

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

— ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, jo īpaši tā 95. pantu,

— ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ‖,

— ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu [1],

— ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu,

— ‖ saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru [2],

---

[1] *2009. gada 13. maija Atzinums (vēl nav publicēts Oficiālajā Vēstnesī).*
[2] *Eiropas Parlamenta 2009. gada 5. maija Nostāja.*

tā kā:

(1) Dzīvnieku labturība ir Kopienas vērtība, un tas atzīts līgumam pievienotajā Protokolā par dzīvnieku aizsardzību un labturību.

(2) Padome 1998. gada 23. martā pieņēma Lēmumu 1999/575/EK par Kopienas noslēgto Eiropas Konvenciju par to mugurkaulnieku aizsardzību, kas tiek izmantoti eksperimentiem un citiem zinātniskiem mērķiem [1]. Kļūstot par minētās konvencijas pusi, Kopiena atzina, cik svarīga ir zinātniskām vajadzībām izmantojamo dzīvnieku aizsardzība un labturība starptautiskā mērogā.

(3) Padome 1986. gada 24. novembrī pieņēma Direktīvu 86/609/EEK [2], lai likvidētu atšķirības dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos attiecībā uz to dzīvnieku aizsardzību, kurus izmanto izmēģinājumos un citiem zinātniskiem mērķiem. Kopš minētās direktīvas pieņemšanas radušās jaunas atšķirības starp dalībvalstīm. Dažas dalībvalstis ir pieņēmušas valsts īstenošanas pasākumus, lai nodrošinātu augsta līmeņa aizsardzību zinātniskiem nolūkiem izmantotiem dzīvniekiem, bet citās piemēro tikai minimālās prasības, kas noteiktas Direktīvā 86/609/EEK. Tāpēc šajā direktīvā jāparedz sīkāki noteikumi, lai šādas atšķirības mazinātu un nodrošinātu pienācīgu iekšējā tirgus darbību.

(4) Eiropas Parlaments 2002. gada 5. decembra ziņojumā par Direktīvu 86/609/EEK aicināja Komisiju nākt klajā ar priekšlikumu pārskatīt minēto direktīvu, nosakot stingrākus un labāk pārskatāmus pasākumus jomā, kas attiecas uz izmēģinājumiem ar dzīvniekiem.

(5) Ir pieejamas jaunas zinātnes atziņas par faktoriem, kas ietekmē dzīvnieku labturību, kā arī par dzīvnieku spēju sajust un paust sāpes, ciešanas, diskomfortu un ilgstošu kaitējumu. Tādēļ ir jāuzlabo zinātniskās procedūrās izmantojamo dzīvnieku labturība, paaugstinot *šādu* dzīvnieku aizsardzības standartu minimumu saskaņā ar jaunākajām zinātnes atziņām.

(6) Šīs direktīvas darbības jomā ir ***vēlams iekļaut*** konkrētas bezmugurkaulnieku sugas, ***ja*** ir zinātnes liecības par šādu sugu dzīvnieku varbūtēju spēju piedzīvot sāpes, ciešanas, *stresu* un ilgstošu kaitējumu.

(7) Šai direktīvai ir jāaptver arī mugurkaulnieku embriji un augļi, ***ja*** ir zinātniskas liecības par to, ka šīm formām to attīstības pēdējā trešdaļā ir paaugstināts risks izjust sāpes, ciešanas un stresu, kas var arī negatīvi ietekmēt to turpmāko attīstību. Zinātnes pierādījumi arī liecina, ka procedūras ar ***zīdītāju sugu*** embrijiem un augļiem agrīnā attīstības stadijā var izraisīt sāpes, ciešanas, *stresu* un ilgstošu kaitējumu, ja šīm attīstības formām ļauj nodzīvot ilgāk par to attīstības divām trešdaļām.

(8) Dzīvu dzīvnieku izmantošana joprojām ir nepieciešama, lai ***pašreizējo zinātnisko iespēju robežās*** aizsargātu cilvēku un dzīvnieku veselību un vidi. ***Šī direktīva tomēr ir būtisks solis ceļā uz to, lai zinātnisko iespēju robežās panāktu mērķi, ka pilnībā tiek aizstātas procedūras, kur zinātniskiem nolūkiem izmanto dzīvus dzīvniekus. Lai to panāktu, šīs direktīvas mērķis ir atvieglot un veicināt alternatīvu metožu izstrādi un nodrošināt augstu aizsardzības līmeni procedūrās izmantotajiem dzīvniekiem. Šī direktīva būtu regulāri jāpārskata, ņemot vērā zinātnes un dzīvnieku aizsardzības pasākumu attīstību.***

(9) Attiecībā uz zinātnes attīstību eksperimenti ar dzīvniekiem joprojām ir svarīgs veids, kā nodrošināt ļoti augstu kvalitātes līmeni pētījumiem sabiedrības veselības jomā.

[1] OV L 222, 24.8.1999., 29. lpp.
[2] OV L 358, 18.12.1986., 1. lpp. ‖.

(10) Dzīvnieku kopšanu un izmantošanu zinātnes vajadzībām regulē starptautiski atzīti aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides principi. Lai nodrošinātu, ka dzīvnieku audzēšana, kopšana un izmantošana procedūrās Kopienā notiek saskaņā ar citiem starptautiskiem un valstu standartiem ārpus Kopienas, aizstāšana, samazināšana un pilnveide šīs direktīvas īstenošanā ir jāaplūko sistemātiski. ***Komisijai būtu jānodrošina augsts pārredzamības līmenis attiecībā uz dzīvnieku izmantošanu un ziņošanu sabiedrībai par dzīvnieku aizsardzības pasākumu īstenošanu un progresu, kas panākts, aizstājot metodes, kurās tiek izmantoti dzīvnieki.***

(11) Dzīvniekiem piemīt vērtība, kas ir jārespektē. Ir arī ētiski sabiedrības apsvērumi attiecībā uz dzīvnieku izmantošanu procedūrās. Tādēļ dzīvnieki vienmēr ir uzlūkojami par jūtīgām būtnēm un to izmantošanai zinātniskās procedūrās jāaprobežojas ar jomām, kuras virza zinātni un ***fundamentālo zināšanu uzkrāšanu, ko*** *vēlāk* **var izmantot par labu, piemēram,** cilvēku vai dzīvnieku veselībai vai videi. ***Tāpēc iespēja izmantot dzīvniekus zinātniskās procedūrās būtu jāizskata vien gadījumos, kad izmēģinājumi bez dzīvnieku izmantošanas nav iespējami.*** Dzīvnieku izmantošana zinātniskās procedūrās citās Kopienas kompetencē esošās jomās ir aizliedzama.

(12) Aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides principi ir jāīsteno stingrā hierarhijā, ko nosaka prasība izmantot alternatīvus paņēmienus. Gadījumā, kad Kopienas tiesību aktos nav atzītu alternatīvu paņēmienu, dzīvnieku skaitu var samazināt, izmantojot arī citus paņēmienus, kas ir reāli un praktiski pieejami, un īstenojot tādas izmēģinājumu stratēģijas, piemēram, *in vitro* un citas metodes, kas dod iespēju samazināt un pilnveidot dzīvnieku izmantošanu.

(13) Saskaņā ar mērķiem, kas noteikti Komisijas 2006. gada 23. janvāra paziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei "Kopienas rīcības plāns dzīvnieku aizsardzībai un labturībai 2006.–2010. gads" Komisijai būtu jācenšas starpvalstu līmenī uzlabot zinātnes vajadzībām izmantojamo dzīvnieku labturību un jo īpaši veicināt dzīvnieku eksperimentu aizstāšanu, ierobežošanu un pilnveidošanu, izmantojot Pasaules Dzīvnieku veselības organizāciju (OIE), un jācenšas papildināt kritērijus, kurus vērtē, lai noteiktu atbilstību labai laboratorijas praksei (LLP), ar dzīvnieku labturības normām.

(14) Paņēmienu un izmantojamo sugu izvēle tieši ietekmē gan izmantoto dzīvnieku skaitu, gan to labturību. Paņēmienu izvēlei līdz ar to ir jānodrošina, ka tiek izraudzīts tāds paņēmiens, kas spēj dot visadekvātākos rezultātus un izraisa vismazāk sāpju, ciešanu vai baiļu. Šādiem izraudzītajiem paņēmieniem ir jāizmanto minimālais dzīvnieku skaits, kas sniegtu ▌drošus rezultātus, un jāizvēlas sugas ar viszemāko neirofizioloģisko jutību, kuras ir optimālas ekstrapolācijai uz mērķa sugu.

(15) Izraudzītajiem paņēmieniem jābūt tādiem, lai pēc iespējas izvairītos no nāves kā mērķa parametra, jo nāves tuvums rada nopietnas ciešanas. Ja iespējams, tā jāaizstāj ar humānāku mērķa parametru, pēc klīniskām pazīmēm nosakot nenovēršamu nāvi, kas dod iespēju dzīvnieku nogalināt ar humānu paņēmienu bez tālākām ciešanām.

(16) Nepiemērotu paņēmienu izmantošana dzīvnieka nogalināšanai var dzīvniekam radīt sāpes, diskomfortu un ciešanas. Vienlīdz svarīgs ir operācijas veicēja kompetences līmenis. Tādēļ dzīvnieki ir jānogalina tikai ***apmācītai un*** pilnvarotai personai ar saudzīgu paņēmienu, kas tiek uzskatīts par sugai piemērotu.

(17) Ir jānodrošina, lai dzīvnieku izmantošana procedūrās nekādi neapdraudētu bioloģisko daudzveidību. Tādēļ apdraudētu sugu izmantošana procedūrās ir jāierobežo līdz stingram minimumam tikai būtisku biomedicīnas apsvērumu un tādu pētījumu labad, kuru mērķis ir šo sugu saglabāšana.

(18) Pašreizējā zinātnes attīstības līmenī biomedicīnas pētījumos joprojām ir nepieciešams izmantot primātus (izņemot cilvēku ģints primātus). Tā kā primātiem (izņemot cilvēku ģints primātus) ir liela ģenētiskā līdzība cilvēkiem un augsti attīstītas sociālās prasmes, to izmantošana zinātniskās procedūrās rada specifiskas ētiskas un praktiskas problēmas, kā apmierināt to uzvedības, vides un sociālās vajadzības laboratorijas vidē. Turklāt šādu primātu izmantošana ļoti uztrauc sabiedrību. Tādēļ šādu primātu izmantošana ir pieļaujama tikai tādās būtiskās biomedicīnas jomās cilvēku labā, kur pagaidām nav pieejamas alternatīvas metodes, ▌ vai, lai saglabātu attiecīgo primātu sugu. Fundamentālie pētījumi dažās biomedicīnas zinātņu jomās var sniegt būtisku jaunu informāciju***, kas var būt noderīga nākotnē,*** par dzīvību apdraudošām vai ***novārdzinošām*** cilvēka ***slimībām***.

(19) Cilvēkveidīgos pērtiķus, kas ir cilvēkam vistuvākās sugas ar visvairāk attīstītajām sociālajām un uzvedības prasmēm, pieļaujams izmantot pētījumos tikai tad, ja to mērķis ir šo sugu saglabāšana vai ja darbība ir attaisnojama saistībā ar dzīvību apdraudošu un novājinošu saslimšanu, kas apdraud cilvēkus, un ja nav pietiekami izmantot citas sugas vai alternatīvas metodes, lai sasniegtu procedūras mērķus. Dalībvalstij, kas apgalvo, ka ir šāda vajadzība, ir jāsniedz vajadzīgā informācija Komisijai, lai tā varētu pieņemt lēmumu.

(20) ▌Lai pakāpeniski izbeigtu dzīvnieku gūstīšanu savvaļā audzēšanas vajadzībām, pēc iespējas ***drīz jāveic pilnīgs zinātnisks pētījums par iespējām ierobežot šim mērķim izmantotos dzīvniekus un to vietā ņemt dzīvniekus no pašuzturošām kolonijām.*** Tādēļ iestādēm, kuras audzē un piegādā primātus (izņemot cilvēku ģints primātus), ir vajadzīga stratēģija, lai sekmētu un veicinātu pakāpenisku virzību uz šo mērķi.

(21) Atsevišķās procedūrās izmantojamo mugurkaulnieku sugu dzīvnieki ir īpaši jāaudzē izmantošanai procedūrās, lai to ģenētiskā, bioloģiskā un uzvedības priekšvēsture ir labi zināma personām, kas veic procedūras. Šādas zināšanas paaugstina rezultātu zinātnisko kvalitāti un ticamību un mazina mainīgumu, galu galā samazinot procedūru skaitu un dzīvnieku izmantošanu. Turklāt dzīvnieku labturības un saglabāšanas iemeslu dēļ savvaļā sagūstītu dzīvnieku izmantošana procedūrās ir atļaujama tikai gadījumos, kad procedūru mērķi nevar sasniegt, izmantojot īpaši procedūrām audzētus dzīvniekus.

(22) Klaiņojošu un savvaļā dzīvojošu mājdzīvnieku sugu dzīvnieku priekšvēsture nav zināma, un sagūstīšana un ievietošana iestādēs palielina šo dzīvnieku diskomfortu, tāpēc tie nav izmantojami procedūrās.

(23) Lai palielinātu pārredzamību, atvieglinātu projektu atļaušanu un radītu līdzekļus atbilstības uzraudzībai, ir jāievieš procedūru smaguma klasifikācija, balstoties uz dzīvniekiem sagādāto sāpju, ciešanu, diskomforta un ilgstoša kaitējuma paredzamo līmeni. ▌

(24) No ētikas viedokļa ir jābūt sāpju, ciešanu un stresa augstākajai robežai, ko zinātniskās procedūrās ar dzīvniekiem ***nedrīkstētu*** pārsniegt. Tādēļ ***parasti nevajadzētu atļaut*** tādu procedūru ***izpildi***, kas izraisa stipras sāpes, ciešanas vai stresu un kas var ieilgt. Izstrādājot vienotu formu ziņošanas vajadzībām, ir jāņem vērā nevis ētiskās novērtēšanas laikā prognozētais, bet gan faktiskais procedūru smagums, ko izjūt dzīvnieks.

(25) Procedūrās izmantojamo dzīvnieku skaitu varētu samazināt, procedūras ar dzīvnieku veicot vairākas reizes, ja vien tas netraucē zinātniskā mērķa sasniegšanai vai nepasliktina dzīvnieku labturību. Tomēr par dzīvnieku atkārtotu izmantošanu ir jālemj, ņemot vērā jebkādu nevēlamu ietekmi uz to labturību un ņemot vērā katra dzīvnieka mūžā pieredzēto. Šīs varbūtējās pretrunas dēļ par dzīvnieku atkārtotu izmantošanu jālemj katrā gadījumā atsevišķi un tā jāveic tikai tad, ja ***kumulatīvām sāpēm, stresam un ciešanām ir ētisks attaisnojums***.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

(26) ***Atļautas procedūras*** beigās ir jāpieņem vispiemērotākais lēmums par dzīvnieka nākotni, ņemot vērā dzīvnieku labturības apsvērumus un iespējamo vides apdraudējumu. Dzīvnieki, kuru labturība būtu apdraudēta, ir nogalināmi ar humānu paņēmienu. Dažos gadījumos dzīvnieki ir jāpalaiž brīvībā vai tādiem dzīvniekiem kā suņi un kaķi jāatrod jauna mājvieta, jo sabiedrība ir ļoti norūpējusies par šo dzīvnieku likteni. Ja iestādes atļauj dzīvnieku nodošanu jaunā mājvietā, ir būtiski, lai būtu izveidota programma, kas nodrošina ***šo dzīvnieku*** piemērotu socializāciju, lai ***veicinātu sekmīgu nodošanu*** jaunā mājvietā un lai izvairītos no nevajadzīga *stresa* dzīvniekiem un garantētu sabiedrības drošību.

(27) Dzīvnieku audus un orgānus izmanto in vitro metožu pilnveidošanai. Lai īstenotu samazināšanas principu, dalībvalstīm ir ***vēlams izveidot*** ar humāniem paņēmieniem nogalinātu dzīvnieku orgānu un audu apmaiņas programmas.

(28) Procedūrās izmantojamo dzīvnieku labturība lielā mērā ir atkarīga no tā, cik kvalificēti un lietpratīgi ir darbinieki, kas uzrauga procedūru īstenošanu, izpilda procedūras vai pārrauga dzīvnieku kopējus. Lai nodrošinātu to personu pietiekamu kompetenci, kas strādā ar dzīvniekiem un veic procedūras, kurās iesaistīti dzīvnieki, šīs darbības ir jāveic tikai personām ar kompetento iestāžu izsniegtu atļauju ***un tikai iestādēs, kas šādu atļauju saņēmušas***. Galvenā uzmanība jāveltī tam, lai tiktu sasniegts un saglabāts adekvāts kompetences līmenis, kas jāpierāda, pirms šīm personām izsniedz vai pagarina atļaujas. ***Visām dalībvalstīm būtu savstarpēji jāatzīst kompetentās iestādes atļauja un pierādījums par attiecīgu apmācības kursu veiksmīgu pabeigšanu.***

(29) Iestādēs ir jābūt adekvātām iekārtām un aprīkojumam, lai varētu izpildīt attiecīgās dzīvnieku sugas izmitināšanas prasības un lai procedūras varētu veikt efektīvi, sagādājot pēc iespējas mazāk *stresa* ***gan procedūrās tieši iesaistītajiem, gan līdzās esošiem*** dzīvniekiem. Iestādes drīkst darboties tikai tad, ja tās saņēmušas kompetento iestāžu atļauju.

(30) Lai nodrošinātu dzīvnieku labturības vajadzību pastāvīgu uzraudzību, katrā iestādē jebkurā brīdī ir jābūt pieejamai veterinārai aprūpei un kādam darbiniekam ir jābūt atbildīgam par dzīvnieku kopšanu un labturību.

(31) Dzīvnieku turēšanas, audzēšanas un izmantošanas kontekstā dzīvnieku labturības apsvērumi uzskatāmi par prioritāriem. Tādēļ katrā iestādē ir jābūt pastāvīgai ētikas struktūrai, kuras primārais uzdevums ir iestādē veidot dialogu par ētiku, sekmēt rūpju pilnu atmosfēru un sagādāt līdzekļus jaunāko tehniskas un zinātnes sasniegumu praktiskai piemērošanai un savlaicīgai īstenošanai atbilstīgi aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides principiem, lai uzlabotu dzīvnieku stāvokli visā mūža garumā. Pastāvīgās ētikas struktūras lēmumiem ir jābūt pareizi dokumentētiem un pieejamiem izpētei inspekciju laikā.

(32) Lai kompetentās iestādes varētu uzraudzīt direktīvas ievērošanu, katrā iestādē ***iespēju robežās*** jāveic rūpīga uzskaite par dzīvnieku skaitu, izcelsmi un likteni.

(33) *Cilvēku gintij nepiederošiem primātiem* ar augsti attīstītām sociālajām iemaņām***, kā arī suņiem un kaķiem*** *vajadzētu būt* biogrāfiskās uzskaites kartītei no dzimšanas brīža līdz mūža galam, lai varētu nodrošināt tādu kopšanu, izmitināšanu un apiešanos, kas atbilst viņu individuālajām vajadzībām un īpašībām.

(34) Dzīvnieku izmitināšanai un kopšanai *būtu* jābalstās uz katras sugas īpašajām vajadzībām un īpatnībām.

(35) Eiropas Konvencijas par mugurkaulnieku aizsardzību, kas tiek izmantoti eksperimentiem un citiem zinātniskiem mērķiem, Līgumslēdzēju pušu Ceturtajā daudzpusējā apspriedē 2006. gada 15. jūnijā pieņēma pārskatītu A pielikumu, kurā noteiktas pamatnostādnes izmēģinājumu dzīvnieku izmitināšanai un kopšanai. Šīs pamatnostādnes iestrādātas Komisijas 2007. gada 18. jūnija Ieteikumā 2007/526/EK par izvietošanas un aprūpes vadlīnijām attiecībā uz dzīvniekiem, kurus izmanto izmēģinājumos un citiem zinātniskiem mērķiem ([1]).

([1]) OV L 197, 30.7.2007., 1. lpp.

(36) Dalībvalstu noteiktās izmitināšanas un kopšanas prasības atšķiras, un tas veicina iekšējā tirgus traucējumus. Turklāt dažas prasības vairs neatspoguļo jaunākās atziņas par izmitināšanas un kopšanas apstākļu ietekmi uz dzīvnieku labturību un procedūru zinātniskajiem rezultātiem. Tādēļ ar šo direktīvu ir jānosaka prasību minimums izmitināšanai un kopšanai***, kura pamatā būtu jaunākie zinātniskie dati***.

(37) Lai uzraudzītu direktīvas ievērošanu, dalībvalstīm vismaz *reizi* gadā ir katra iestāde jāinspicē. Lai nodrošinātu sabiedrības uzticēšanos un veicinātu pārredzamību, vismaz vienai inspekcijai ‖ jābūt neizziņotai. Ir jāizveido dalībvalstu kopīgu inspekciju programmas, kas veicinātu tādas vides izveidi, kur notiek paraugprakses un īpašo zināšanu apmaiņa.

(38) Lai palīdzētu dalībvalstīm izpildīt šo direktīvu un balstoties uz konstatējumiem ziņojumos par valstu inspekciju darbību, Komisijai ir attiecīgos gadījumos jāveic valstu inspekcijas sistēmu pārbaude. Dalībvalstīm ir jānovērš trūkumi, kas atklāti šādās pārbaudēs.

(39) Tādu projektu vispārēja ētiskā izvērtēšana, kuros izmanto dzīvniekus, ir pamatā projekta atļauju piešķiršanai, un tai ir jānodrošina aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides principu ievērošana minētajos projektos.

(40) Tāpat ētisku un zinātnisku iemeslu dēļ ir svarīgi nodrošināt, ka tiek rūpīgi izvērtēts, kāda ir katras dzīvnieku izmantošanas ▌zinātniskā vērtība, lietderība un relevance. Projekta paredzamajam ieguvumam ir jāatsver sagaidāmais kaitējums dzīvniekiem. Tādēļ tādu projektu, kas saistīti ar dzīvu dzīvnieku izmantošanu, atļauju izsniegšanas procesā ***ētiskā izvērtēšana*** ir jāveic ***neatkarīgi no pētījuma veicējiem***. Pareizai ētikas aspektu izvērtēšanai jābūt tādai, lai varētu pietiekami labi novērtēt jaunu zinātnisko izmēģinājumu metožu izmantošanu, tiklīdz tās parādās.

(41) Atsevišķos gadījumos projekta īpatnību, izmantojamās sugas tipa un vēlamo projekta rezultātu sasniedzamības dēļ ***varētu būt*** nepieciešama retrospektīva novērtēšana. Tā kā projekti var ievērojami atšķirties sarežģītības, ilguma un rezultātu iegūšanas termiņu ziņā, lēmumā par to, vai veicama retrospektīva novērtēšana, ir pilnīgi jāņem vērā minētie aspekti.

(42) Lai nodrošinātu sabiedrības informētību, ir svarīgi nodot atklātībai objektīvu informāciju par projektiem, kuros izmanto dzīvus dzīvniekus. Informācija sniedzama tā, lai nepārkāptu īpašuma tiesības un neizpaustu konfidenciālas ziņas. Tādēļ izmantošanas iestādēm ir jāsniedz ***kompetentajām iestādēm tādi dati par dzīvu dzīvnieku izmantošanu***, ***kuri var būt kvalitatīvi un/vai kvantitatīvi,*** un ***šie dati*** jānodod atklātībai.

(43) Cilvēku un dzīvnieku veselības un vides apdraudējuma novēršanai Kopienas tiesību aktos ir paredzēts, ka vielas un produktus var laist tirgū tikai tad, kad ir iesniegti attiecīgi dati par drošību un efektivitāti. Dažas no minētajām prasībām var izpildīt, tikai izmantojot izmēģinājumus ar dzīvniekiem — veicot "obligāto testēšanu". Ir jāievieš īpaši pasākumi ar nolūku paplašināt alternatīvu pieeju izmantošanu un likvidēt obligāto testu nevajadzīgu dublēšanos. Šā iemesla dēļ dalībvalstīm ir jāatzīst ar Kopienas tiesību aktos paredzētajām testēšanas metodēm iegūto testēšanas datu derīgums.

(44) Lai samazinātu nevajadzīgu administratīvā darba slodzi un palielinātu Kopienas pētniecības un nozares konkurētspēju, ir jābūt iespējai atļaut vairākkārtējas obligāto testu procedūras ar vienu grupas atļauju, tomēr neatbrīvojot minētās procedūras no ētiskās izvērtēšanas.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

(45) Lai nodrošinātu atļauju pieteikumu efektīvu izskatīšanu un palielinātu Kopienas pētniecības un nozares konkurētspēju, ir jānosaka termiņš, kurā kompetentajām iestādēm ir jāizvērtē projektu pieteikumi un jāpieņem lēmums par šo projektu atļaušanu. Lai nemazinātu ētiskās izvērtēšanas kvalitāti, sarežģītākiem projektu pieteikumiem var būt vajadzīgs papildlaiks iesaistīto disciplīnu skaita, priekšlikuma projekta novitātes un komplicētāku metožu dēļ. Tomēr ētiskās izvērtēšanas termiņus var pagarināt tikai izņēmuma kārtā.

(46) Alternatīvu metožu pieejamība ir lielā mērā atkarīga no alternatīvu izstrādes pētījumu rezultātiem. Kopienas pētniecības un tehnoloģiju attīstības pamatprogrammās ir paredzēts vairāk līdzekļu projektiem, kuru mērķis ir aizstāt, samazināt un pilnveidot dzīvnieku izmantošanu procedūrās. Tādēļ, lai palielinātu Kopienas pētniecības un nozares konkurētspēju, Komisijai un dalībvalstīm ir jāsekmē alternatīvu pieeju izstrāde un validācija.

(47) Komisijas Kopīgajā pētniecības centrā ir izveidots Eiropas Alternatīvo metožu validēšanas centrs, kas koordinē alternatīvu pieeju validāciju Kopienā. Taču arvien vairāk pieaug vajadzība izstrādāt un nodot validācijai jaunas metodes. Nepieciešamo mehānismu nodrošināšanai dalībvalstu līmenī katrai dalībvalstij ir jānorīko references laboratorija alternatīvo metožu validācijai. Lai nodrošinātu saskanīgu un salīdzināmu rezultātu kvalitāti, dalībvalstīm ir jānorīko references laboratorijas, kas ir akreditētas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 11. februāra Direktīvu 2004/10/EK par normatīvo un administratīvo aktu saskaņošanu attiecībā uz labas laboratoriju prakses principu piemērošanu un šo principu piemērošanas pārbaudi attiecībā uz ķīmisku vielu testēšanu ([1]). ***Turklāt Eiropas Alternatīvo metožu validēšanas centra uzdevumi būtu jāpaplašina, nosakot, ka tam būtu jānodarbojas arī ar dzīvnieku izmēģinājumiem alternatīvu metožu izstrādes un izmantošanas saskaņošanu un veicināšanu.***

(48) Ir jānodrošina saskanīga pieeja ētiskās izvērtēšanas un ētiskās pārraudzības stratēģijai valstu līmenī. Dalībvalstīm ir jānodibina valsts dzīvnieku labturības un ētikas komitejas, kas konsultētu kompetentās iestādes un iestāžu pastāvīgās ētiskās pārraudzības struktūras, lai veicinātu aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides principu pieņemšanu. Tādēļ sava nozīme paraugprakses apmaiņā Kopienas līmenī ir valstu dzīvnieku labturības un ētikas komiteju tīklam.

(49) Strauja var būt gan tehnikas un zinātnes attīstība biomedicīniskajos pētījumos, gan zināšanu paplašināšanās jautājumos par faktoriem, kas ietekmē dzīvnieku labturību. Tādēļ ir jāparedz šīs direktīvas pārskatīšana. Tādā pārskatīšanā***, kas pamatojas uz ekspertu novērtētiem zinātnisko pētījumu rezultātiem,*** kā prioritāte *būtu* jāizskata iespējama dzīvnieku izmantošanas aizstāšana, jo īpaši attiecībā uz *cilvēku gintij nepiederošajiem* primātiem, ja tas ir iespējams, ņemot vērā zinātnes attīstību.

(50) Šīs direktīvas īstenošanai nepieciešamie pasākumi jānosaka saskaņā ar Padomes 1999. gada 28. jūnija Lēmumu 1999/468/EK, ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību ([2]).

(51) Konkrētāk, Komisijai ir jāpiešķir pilnvaras noteikt kritērijus procedūru klasifikācijai un pielāgot II *līdz IX* pielikumu zinātnes un tehnikas attīstībai. Šie pasākumi, kuri ir vispārīgi un kuru mērķis ir grozīt nebūtiskus šīs direktīvas elementus, *inter alia* papildinot to ar jauniem nebūtiskiem elementiem, ir jāpieņem saskaņā ar Lēmuma 1999/468/EK 5.a pantā paredzēto regulatīvo kontroles procedūru.

(52) Dalībvalstīm *būtu* jāpieņem noteikumi par sodiem, kas ir piemērojami par šīs direktīvas noteikumu pārkāpumiem, un jānodrošina to īstenošana. Sodiem jābūt efektīviem, samērīgiem un preventīviem.

(53) Tādēļ Direktīva 86/609/EEK ir jāatceļ.

([1]) OV L 50, 20.2.2004., 44. lpp.
([2]) OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp. ‖.

(54) Ieguvumi dzīvnieku labturības ziņā no projektu atļauju retrospektīvas piemērošanas un ar to saistītās administratīvās izmaksas ir attaisnojamas tikai pašlaik notiekošiem ilgtermiņa projektiem. Tādēļ ir jāiekļauj pārejas pasākumi attiecībā uz pašlaik notiekošiem īsa un vidēja termiņa projektiem, lai izvairītos no retrospektīvas atļauju piešķiršanas, no kuras ieguvums ir visnotaļ neliels.

(55) Ņemot vērā to, ka veicamās darbības mērķus, proti, tiesību aktu saskaņošanu par dzīvnieku izmantošanu zinātnes vajadzībām, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to, ka minētās rīcības mēroga vai iedarbības dēļ šos mērķus var labāk sasniegt Kopienas līmenī, Kopiena var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi šo mērķu sasniegšanai,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

Šajā direktīvā nosaka pasākumus tādu dzīvnieku aizsardzībai, kurus izmanto vai grasās izmantot zinātnes vajadzībām.

Tādēļ tā nosaka noteikumus

1) par to, kā aizstāt un samazināt dzīvnieku izmantošanu procedūrās un kā pilnveidot dzīvnieku audzēšanu, turēšanu, kopšanu un izmantošanu procedūrās;

2) par dzīvnieku izcelsmi, audzēšanu, iezīmēšanu, kopšanu un turēšanu;

3) par audzēšanas, piegādes vai izmantošanas iestāžu darbību;

4) par tādu projektu izvērtēšanu un atļaušanu, kas saistīti ar dzīvnieku izmantošanu procedūrās.

2. pants

Darbības joma

1. Šī direktīva attiecas uz ***tādu dzīvnieku izmitināšanu un kopšanu, ko*** izmanto vai grasās izmantot procedūrās, vai kad tos īpaši audzē, lai to orgānus vai audus varētu izmantot zinātnes vajadzībām***, un attiecas uz visiem gadījumiem, kad dzīvniekus izmanto procedūrās, kas var tiem izraisīt sāpes, ciešanas, stresu vai ilgstošu kaitējumu***.

Ja ir sāpes, ciešanas, stress vai ilgstošs kaitējums, to likvidēšana, sekmīgi izmantojot anestēziju, atsāpināšanu vai citus paņēmienus, nenozīmē, ka uz dzīvnieku izmantošanu procedūrās neattiecas šīs direktīvas darbības joma.

2. Šī direktīva attiecas uz šādiem dzīvniekiem:

a) dzīvi mugurkaulnieki, kas nav cilvēki, ieskaitot kāpuru formas, kas barojas patstāvīgi, un ***zīdītāju sugu*** embrija vai augļa formas to normālas attīstības pēdējā trešdaļā;

b) I pielikumā ***uzskaitīto kārtu*** sugām piederīgi dzīvi bezmugurkaulnieki ▌.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

3. Šī direktīva attiecas uz tādu dzīvnieku izmantošanu procedūrās, kuri nav sasnieguši 2. punkta a) apakšpunktā minēto attīstības stadiju, ja dzīvniekam ļauj nodzīvot ilgāk par šo attīstības stadiju un tas var izjust sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu, kad sasniedzis norādīto attīstības stadiju.

4. Šī direktīva neattiecas uz ***vispārējām pārbaudēm dzīvnieku audzēšanas uzņēmumos, kā arī***:

a) neeksperimentālu, lauksaimniecības vai klīniskās veterinārijas praksi un izmēģinājumiem;

b) praksi atzītas lopkopības vajadzībām;

c) praksi, kuras galvenais mērķis ir dzīvnieku iezīmēšana;

d) ▌praksi***, kura neizraisa sāpes, ciešanas, stresu vai ilgstošu kaitējumu***.

5. Šo direktīvu piemēro, neskarot Padomes *1976. gada 27. jūlija* Direktīvu 76/768/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz kosmētikas līdzekļiem ([1]).

3. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā izmantotas šādas definīcijas:

1) "procedūra" ir dzīvnieka izmantošana jebkādam eksperimentam vai citam zinātniskam mērķim ar zināmu vai nezināmu iznākumu, kas var ***vai nevar*** dzīvniekam izraisīt sāpes, ciešanas, *stresu* vai ilgstošu kaitējumu ***un ietver*** jebkādas darbības, kuras izraisa vai var izraisīt dzīvnieka piedzimšanu šādā stāvoklī vai jaunas ģenētiski modificētas dzīvnieku līnijas rašanos;

2) "projekts" ir darba programma, kam ir noteikts zinātnisks mērķis un kas ietver vienu vai vairākas procedūras;

3) "iestāde" ir visas ietaises, ēkas, ēku kopas vai citas telpas, un var būt vieta, kas nav pilnīgi iežogota vai apjumta, un pārvietojamās iekārtas;

4) "audzēšanas iestāde" ir iestāde, kurā audzē dzīvniekus izmantošanai procedūrās vai to audu vai orgānu izmantošanai zinātnes vajadzībām;

5) "piegādes iestāde" ir iestāde, kas nav audzēšanas uzņēmums un no kura piegādā dzīvniekus, lai tos izmantotu procedūrās vai lai to audus vai orgānus izmantotu zinātnes vajadzībām;

6) "izmantošanas iestāde" ir iestāde, kur dzīvniekus izmanto procedūrās*;*

7) "kompetentā iestāde" ir iestāde vai iestādes, kurām katrā dalībvalstī ir uzdots uzraudzīt šīs direktīvas piemērošanu;

8) "ētiska pieeja" ir pieeja, kurā ētisko pusi izvērtē pirms izmēģinājumiem un kura ietver dzīvnieku izmantošanas zinātniskās un sociālās pamatotības novērtējumu, ņemot vērā cilvēces pienākumu cienīt dzīvniekus kā dzīvas, just spējīgas būtnes;

([1]) *OV L 262, 27.9.1976,. 169. lpp.*

9) "kompetenta persona" nozīmē jebkuru personu, kuru dalībvalsts atzīst kā kompetentu veikt attiecīgās funkcijas, kas aprakstītas šajā direktīvā;

10) "turēšana" nozīmē visus pasākumus, kas nepieciešami fenotipiski normālu dzīvnieku audzēšanai un turēšanai zinātniskiem vai citiem mērķiem, bet ar šo terminu nesaprot eksperimentus;

11) "prakse" nozīmē jebkuru neeksperimentālu vai zinātnisku darbību, bet ne eksperimentu;

12) "pienācīgi anestezēts" nozīmē, ka sajūtas ir nomāktas ar vietējās vai vispārējās anestēzijas metodēm, kuru efektivitāte ir līdzvērtīga metodēm, ko izmanto labā veterinārajā praksē;

13) "protokols" nozīmē procedūru sēriju, kas veido eksperimentu, kuram ir noteikts mērķis;

14) "reglamentēta procedūra" nozīmē jebkuru eksperimentālu vai zinātnisku procedūru, ar kuru aizsargājamam dzīvniekam var tikt izraisītas sāpes, ciešanas, stress vai ilgstošs kaitējums;

15) "atkārtota izmantošana" nozīmē procedūrā jau izmantota dzīvnieka izmantošanu, kad varētu izmantot arī citu dzīvnieku, ar kuru iepriekš procedūras nav veiktas;

16) "konfidenciāla informācija" ir informācija, kuras neatļauta publiskošana var radīt kaitējumu tās īpašnieka vai trešās personas likumīgām komerciālām vai citām interesēm.

4. pants

Aizstāšana, samazināšana un pilnveide

1. Ja pastāv izmēģinājuma ***paņēmieni***, ***eksperimenti vai citas zinātniskas darbības,*** kas nav ***saistītas*** ar ***dzīvu*** dzīvnieku izmantošanu, ***bet kas no zinātnes viedokļa ir apmierinošas metodes vai testēšanas stratēģijas meklēto rezultātu iegūšanai*** un ***kuras*** var izmantot procedūras vietā, dalībvalstis nodrošina, ka ***attiecīgi*** tiek izmantots alternatīvais paņēmiens***, ja attiecīgajā dalībvalstī šis alternatīvais paņēmiens nav aizliegts. Atbilstoši šai direktīvai testēšanas paņēmieni, kuros iesaistīta cilvēka embrija un augļa šūnu izmantošana, nav alternatīva, t. i., par šo testēšanas paņēmienu izmantošanu dalībvalstis var pašas pieņemt ētiskus lēmumus***.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka līdz minimumam tiek samazināts projektos izmantojamo dzīvnieku skaits, neapdraudot projekta mērķus.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka tiek pilnveidota audzēšana, turēšana un kopšana un procedūrās izmantojamie paņēmieni, lai likvidētu vai līdz minimumam samazinātu jebkādas iespējamas sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu dzīvniekiem.

4. Dalībvalstis nodrošina līdzekļu piešķiršanu tādu zinātniski pieņemamu paņēmienu un izmēģinājumu stratēģiju apguvei, pētniecībai, izstrādei un īstenošanai, kuros neizmanto dzīvniekus.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentā iestāde, apsverot atļauju piešķiršanu projektiem, īsteno 1. punktā noteikto mērķi.

6. Dalībvalstis nodrošina attiecīgām personām un struktūrām mācības par tādu zinātniski pieņemamu paņēmienu un izmēģinājumu stratēģiju izmantošanu, kuros neizmanto dzīvniekus, kā arī veicina šādus paņēmienus un izmēģinājumu stratēģijas.

5. pants

Procedūru mērķi

Procedūras var veikt tikai šādiem mērķiem:

1) fundamentālie pētījumi zināšanu attīstībai bioloģijas vai uzvedības zinātnēs;

2) praktiskie vai lietišķie pētījumi ar mērķi

a) nepieļaut, novērst, diagnosticēt vai ārstēt cilvēka, dzīvnieku vai augu slimības, veselības traucējumus vai citas anomālijas vai to izraisīto ietekmi,

b) novērtēt, noteikt, regulēt vai mainīt cilvēka, dzīvnieku vai augu fizioloģiskos stāvokļus;

c) uzlabot lauksaimniecības vajadzībām turēto dzīvnieku audzēšanas un labturības apstākļus;

3) tādu zāļu, barības un pārtikas un citu vielu vai produktu izstrāde, ražošana vai kvalitātes, efektivitātes un drošības pārbaude, kuri izgatavoti kādam no 2. punktā minētajiem nolūkiem;

4) dabas vides aizsardzība cilvēka vai dzīvnieku veselības vai labklājības interesēs;

5) cilvēku veselības aizsardzība saistībā ar darbinieku vai patērētāju pakļaušanu ķīmisku produktu iedarbībai;

6) pētījumi ar mērķi saglabāt sugu***, ka arī šīs sugas veselību un labturību***;

7) augstākā izglītība vai apmācība;

8) tiesu medicīnas izmeklēšana.

6. pants

Humāni nogalināšanas paņēmieni

1. Dalībvalstis nodrošina, ka dzīvniekus nogalina atļauju saņēmusi persona iestādē, kam izsniegta atļauja, sagādājot pēc iespējas mazākas sāpes, ciešanas un *stresu un*— attiecībā uz *VI* pielikumā iekļautajām sugām — ar piemērotu un *saudzīgu* nogalināšanas paņēmienu, kā izklāstīts minētajā pielikumā***, vai ar citām metodēm, par kurām zinātniski parādīts, ka tās ir vismaz tikpat saudzīgas. Ja ir iespējama un jau pieejama saudzīgāka nogalināšanas metode, to var pielietot, pat ja tā nav minēta VI pielikumā***.

Tomēr lauka pētījumos dzīvnieku var nogalināt ārpus apstiprinātas iestādes.

2. Kompetentās iestādes var *noteikt* izņēmumus no 1. punkta, ja ir zinātnisks pamatojums, ka procedūras mērķi nav iespējams sasniegt, izmantojot saudzīgu nogalināšanas paņēmienu***, vai ir izstrādāti citi paņēmieni, kas dzīvniekiem nodrošina labāku aizsardzību. Neatkarīgi no izņēmumiem, dzīvnieki jānogalina, nodarot tiem minimālas sāpes, ciešanas un stresu***.

3. Šā panta 1. punktu nepiemēro, ja dzīvnieks jānogalina ārkārtas apstākļos dzīvnieka labturības iemeslu dēļ.

Dalībvalstis nosaka pirmajā daļā minētos ārkārtas apstākļus.

7. pants

Valstu pasākumi

Šī direktīva neliedz dalībvalstīm piemērot vai pieņemt stingrākus valsts pasākumus, lai uzlabotu zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku labturību un aizsardzību.

II NODAĻA

NOTEIKUMI PAR DAŽU DZĪVNIEKU IZMANTOŠANU PROCEDŪRĀS

8. pants

Apdraudētās sugas, izņemot cilvēku ģints primātus

1. Padomes Regulas (EK) Nr. 338/97 ([1]) A pielikumā uzskaitītās apdraudētās sugas neizmanto procedūrās, izņemot procedūras, kas atbilst šādiem nosacījumiem:

a) procedūras mērķis ir viens no tiem, kas ir minēti 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā vai 3. vai 6. punktā;

b) ir zinātnisks pamatojums tam, ka procedūras mērķi nav iespējams sasniegt, izmantojot tādas sugas, kas nav uzskaitītas minētajā pielikumā;

c) cik vien iespējams, jāizmanto tādi dzīvnieki, ko audzē īpaši izmēģinājumu nolūkam.

2. Šo pantu nepiemēro nevienai primātu (izņemot cilvēku ģints primātus) sugai.

9. pants

Primāti (izņemot cilvēku ģints primātus)

1. ***Cilvēku ģintij nepiederošos*** primātus ***to augstā neirofizioloģiskās jutības un kognitīvās attīstības līmeņa dēļ*** neizmanto procedūrās, izņemot procedūras, kas atbilst šādiem nosacījumiem:

a) procedūrai ir viens no 5. panta 1. punktā, 2. punkta a) apakšpunktā**,** 3. punktā ***vai*** 6. punktā minētajiem mērķiem;

b) ***pieteikuma iesniedzējs uzrāda*** *zinātnisku* ***un ētisku*** *pamatojumu* tam, ka procedūras mērķi nav iespējams sasniegt, izmantojot citas sugas, nevis *cilvēku ģintij nepiederošus primātus.*

2. Neatkarīgi no 1. punkta, cilvēkpērtiķus procedūrās neizmanto, izņemot gadījumus, kad izmanto 53. panta drošības klauzulu.

3. Ik pēc diviem gadiem un pirmoreiz … (*)***Komisija, apspriežoties ar dalībvalstīm, veic pārskatīšanu attiecībā uz cilvēku ģintij nepiederošo primātu izmantošanu procedūrās un publicē šīs pārskatīšanas rezultātus. Pārskatīšanā izvērtē tehnoloģiskās, zinātniskās un dzīvnieku labturības jomas zināšanu attīstības ietekmi un nosaka mērķus apstiprinātu aizstāšanas metožu ieviešanai.***

10. pants

Savvaļā sagūstīti dzīvnieki

1. Savvaļā sagūstītus dzīvniekus procedūrās neizmanto.

([1]) OV L 61, 3.3.1997., 1. lpp.

(*) ***Divi gadi pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.***

2. Kompetentās iestādes var piešķirt izņēmumus no 1. punkta, ja ir zinātnisks pamatojums tam, ka procedūras mērķi nav iespējams sasniegt, izmantojot dzīvnieku, kas audzēts izmantošanai procedūrās.

11. pants

Izmantošanai procedūrās audzēti dzīvnieki

1. ***Komisija veic dzīvnieku labturības novērtējumu, kā arī novērtējumu iespējām īstenot otrajā un trešajā daļā noteiktās prasības …*** (*)***.***

Dalībvalstis nodrošina, ka II pielikumā uzskaitīto sugu īpatņus var izmantot procedūrās tikai tad, ja tie ir audzēti izmantošanai procedūrās.

Ja ir noteikts, ka tas ir iespējams, tad, sākot ar dienu, kas noteikta III pielikumā, ***ņemot vērā pirmajā daļā minēto novērtējumu,*** dalībvalstis nodrošina, ka minētajā pielikumā minētos ***cilvēku ģintij nepiederošos*** primātus ▌var izmantot procedūrās tikai tad, ja tie ***nāk no pašuzturošām kolonijām***.

2. Kompetentās iestādes var *noteikt* izņēmumus no 1. punkta *otrās un trešās daļas,* ja tam ir ***veterinārs*** pamatojums ***saistībā ar dzīvnieku labturību vai*** *zinātnisks pamatojums.*

12. pants

Klaiņojoši un savvaļā mītoši mājdzīvnieku sugu dzīvnieki

Klaiņojošus un savvaļā mītošus mājdzīvnieku sugu dzīvniekus procedūrās neizmanto.

13. pants

Dzīvnieku līķu, audu un orgānu izmantošana apmācības nolūkiem

Augstākās izglītības apguvē un kvalifikācijas celšanas kursos dzīvnieku līķus, audus un orgānus var izmantot tikai tad, ja attiecīgie dzīvnieki ir nokauti saskaņā ar Padomes … Regulas (EK) Nr. …/2009 [par dzīvnieku aizsardzību nonāvēšanas laikā] (1) ***noteikumiem.***

III NODAĻA

PROCEDŪRAS

14. pants

Procedūras

1. Dalībvalstis nodrošina, ka procedūras vienmēr tiek veiktas iestādēs***, kā noteikts 3. pantā***.

Kompetentā iestāde var piešķirt izņēmumu no pirmās daļas, ja tam ir zinātnisks pamatojums.

2. Procedūras drīkst veikt tikai projekta ietvaros.

(*) ***Pieci gadi pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.***
(1) ***OV L …***

15. pants

Procedūrās izmantojamie paņēmieni

1. Dalībvalstis nodrošina, ka procedūru neveic, ja Kopienas tiesību aktos ir atzīts cits zinātniski pietiekami pamatots paņēmiens vai testēšanas stratēģija vajadzīgo rezultātu iegūšanai, kas nav saistīta ar dzīvnieku izmantošanu. Ja nav šāda paņēmiena, procedūru nedrīkst veikt, ja normālos apstākļos ir praktiski pieejams cits zinātniski pietiekami pamatots paņēmiens vai testēšanas stratēģija vajadzīgo rezultātu iegūšanai, ieskaitot datorizētu, *in vitro* un citādu metodiku, kas nav saistīta ar dzīvnieku izmantošanu.

2. Izvēloties starp procedūrām, izvēlas tādas, kurās izmanto pēc iespējas mazāku dzīvnieku skaitu, kurās izmanto dzīvniekus ar viszemāko neirofizioloģisko jutību, kuras rada vismazākās sāpes, ciešanas, diskomfortu vai ilgstošu kaitējumu un kurām ir vislielākā varbūtība sniegt apmierinošus rezultātus.

3. Pēc iespējas jāizvairās no nāves kā procedūras mērķa parametra, un tā jāaizstāj ar agrīniem un humāniem mērķa parametriem. Ja nav iespējams izvairīties no nāves kā mērķa parametra, procedūru plāno tā, lai nobeigtos pēc iespējas mazāk dzīvnieku.

16. pants

Anestēzija

1. Dalībvalstis nodrošina, ka ***nepieciešamības gadījumā*** visas procedūras tiek veiktas ar vispārējo vai vietējo anestēziju ***vai ar citām metodēm, ar kurām var atvieglot sāpes vai mazināt ciešanas***.

2. Atkāpjoties no 1. punkta, procedūras var veikt bez anestēzijas ar šādiem nosacījumiem:

a) ja uzskatāms, ka anestēzija dzīvnieku traumē vairāk nekā pati procedūra;

b) ja potenciāli smagu sāpju novēršanai vai mazināšanai lieto pretsāpju līdzekļus;

c) ja anestēzija ir pretrunā ar procedūras mērķi, ja vien procedūra nav saistīta ar nopietniem ievainojumiem, kas var izraisīt stipras sāpes.

3. Ja procedūru veic bez anestēzijas, ir jāizmanto pretsāpju līdzekļi vai citi piemēroti paņēmieni, ***ja dzīvniekam no tā ir labums,*** nodrošinot, ka nenovēršamās sāpes, ciešanas un *stress* tiek samazināti līdz minimumam.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka dzīvniekiem nedod zāles, kas liedz vai traucē tiem izrādīt sāpes, bez pietiekamas anestēzijas vai atsāpināšanas.

Tādos gadījumos ir jāsniedz zinātnisks pamatojums un dati par anestēzijas vai atsāpināšanas režīmu.

5. Dzīvniekam, kurš var ciest sāpes pēc anestēzijas izbeigšanās, lieto profilaktisku vai pēcoperācijas atsāpināšanu vai izmanto citu piemērotu sāpju mazināšanas paņēmienu, ja vien tas ir savienojams ar procedūras mērķi. Ja pretsāpju līdzekļu lietošana nav iespējama, dzīvnieks nekavējoties nogalināms ar humānu paņēmienu.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

17. pants

Procedūru smaguma klasifikācija

1. Dalībvalstis nodrošina visu procedūru ***klasificēšanu kā "viegla"***, "mērena" ***vai*** "smaga" ***atbilstoši IX pielikumam***.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka procedūras, kas klasificētas kā "smagas", ***tiek zinātniski pamatotas un uzraudzītas attiecībā uz ētikas prasību ievērošanu***, ja paredzamas ilgstošas sāpes, ciešanas vai *stress*. ***Šādas procedūras veicamas tikai izņēmuma gadījumos un attiecībā uz tām kompetentās iestādes veic īpašu nodarītā kaitējuma/ieguvumu analīzi un rūpīgu pārbaudi***.

3. Procedūras, kuras veic vispārējā anestēzijā un kuru beigās dzīvnieku, tam neatgūstot samaņu, nogalina ar humānu paņēmienu, klasificējamas kā "neatgriezeniskas".

4. Komisija līdz ***…*** (*) ***pilnīgo*** procedūru klasifikācijas kritērijus***, kā minēts IX pielikumā, un to veic, pamatojoties uz starptautiskām klasifikācijām un saskaņā ar Eiropas Savienībā izstrādāto paraugpraksi. Šādos kritērijos iekļauj maksimālo smaguma robežu, kuru pārsniedzot procedūras ar dzīvniekiem ir aizliegtas***.

Minētos pasākumus, kas paredzēti šīs direktīvas nebūtisko elementu grozīšanai, papildinot to, līdz … (**) pieņem saskaņā ar *54. panta 4. punktā* minēto regulatīvo kontroles procedūru.

18. pants

Atkārtota izmantošana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka ***dzīvnieku, kuram jau izdarīta procedūra,*** gadījumos, kad procedūrā ***tā vietā*** varētu izmantot citu dzīvnieku, kam iepriekš nav veiktas ***sagatavošanas vai citas*** procedūras, var atkārtoti izmantot ***jaunās nesaistītās procedūrās*** tikai tad, ja ir izpildīti visi šie nosacījumi:

a) iepriekšējā procedūra bijusi klasificēta kā līdz "***mērenai***";

b) ir pierādīts, ka dzīvnieka vispārējais veselības un labsajūtas stāvoklis ir pilnībā atjaunojies;

c) nākamā procedūra ir klasificēta kā līdz "***mērenai***" vai "neatgriezeniska". ***Atkārtoti izmantojot dzīvniekus, tiem veic veterinārās pārbaudes.***

2. Atkāpjoties no 1. panta, ja tam ir zinātnisks pamatojums, kompetentā iestāde var atļaut atkārtoti izmantot dzīvnieku***, ja ar to veiktā iepriekšējā procedūra klasificēta kā līdz "mērenai"*** un nākamā procedūra ir klasificēta kā līdz "***mērenai***" vai "neatgriezeniska".

19. pants

Procedūras beigas

1. Procedūru uzskata par beigušos, kad vairs nav jāveic nekādi novērojumi par šo procedūru vai — attiecībā uz jaunām ģenētiski modificētu dzīvnieku līnijām — kad zinātniski var pierādīt, ka nav negatīvas ietekmes uz dzīvniekiem.

2. Procedūras beigās veterinārārsts vai cita kompetenta persona nolemj, vai dzīvnieks ir atstājams dzīvs vai nogalināms ar humānu paņēmienu.

(*) ***12 mēnešu laikā pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.***
(**) *18 mēnešu laikā pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.*

3. ***Procedūras beigās*** dzīvnieku nogalina ar *saudzīgu* paņēmienu, ja tam varētu saglabāties ilgstošas sāpes vai *stress*.

4. Ja dzīvnieks jāatstāj dzīvs, tas saņem veselības stāvoklim atbilstošu kopšanu un izmitināšanu un to uzrauga veterinārārsts vai cita kompetenta persona.

20. pants

Orgānu un audu apmaiņa

Dalībvalstis ***veicina*** ar *saudzīgiem* paņēmieniem nogalinātu dzīvnieku orgānu un audu apmaiņas ***programmu izveidi***.

21. pants

Dzīvnieku palaišana brīvībā un atdošana jaunā mājvietā

Dalībvalstis var atļaut procedūrās izmantojamos vai izmantošanai paredzētos dzīvniekus palaist brīvībā ***to izcelsmes biotopā, atdot atpakaļ sugai atbilstošā audzēšanas sistēmā*** vai atdot jaunā mājvietā, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

a) to ļauj dzīvnieka veselības stāvoklis;

b) nav apdraudējuma sabiedrības veselībai vai videi;

c) ir ievērota maksimālā iespējamā piesardzība, lai nosargātu dzīvnieka labsajūtu***, ieskaitot dzīvnieka uzvedības novērtējumu un tā spēju pielāgoties ļoti dažādiem vides apstākļiem***.

d) attiecīgie dzīvnieki nav ģenētiski modificēti izmēģinājuma dzīvnieki vai cilvēku ģintij nepiederoši primāti.

IV NODAĻA

ATĻAUJAS

1. sadaļa

Atļaujas personām

22. pants

Atļaujas personām

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentā ***vai pilnvarotā*** iestāde piešķir atļauju personām pirms šādu funkciju veikšanas:

a) procedūru izpilde ar dzīvniekiem, ieskaitot to nogalināšanu ar humānu paņēmienu;

b) procedūru un projektu pārraudzība vai plānošana;

c) dzīvnieku kopēju pārraudzība.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka atļauju 1. punktā minētajām personām piešķir, ja tās ir attiecīgi izglītotas un apmācītas ***veterinārijas vai zinātnes jomā un tām ir pierādījumi par*** vajadzīgo kompetenci.

Personām, kuras veic 1. punkta b) apakšpunktā minētās funkcijas, ir jābūt ieguvušām izglītību zinātnes disciplīnā, kas attiecas uz veicamo darbu, un jāspēj pareizi apieties ar attiecīgajām sugām un par tām rūpēties.

3. Visas atļaujas personām piešķiramas uz ierobežotu ***periodu***, nepārsniedzot piecus gadus. Dalībvalstis nodrošina, ka personām piešķirtās atļaujas pagarina tikai tad, ja personas ***sniedz pierādījumu par*** vajadzīgo kompetenci. ***Dalībvalstis nodrošina savstarpēju atzīšanu izglītības un apmācības kvalifikācijai, kā arī atļaujām veikt paredzētās procedūras***.

4. Pamatojoties uz *VII* pielikumā izklāstītajiem elementiem, dalībvalstis publicē prasību minimumu attiecībā uz izglītību, apmācību un prasībām vajadzīgās kompetences iegūšanai, uzturēšanai un pierādīšanai.

2. sadaļa

Prasības iestādēm

23. pants

Atļaujas iestādēm

1. Dalībvalstis nodrošina, ka visām audzēšanas, piegādes un izmantošanas iestādēm kompetentā iestāde piešķir atļauju un tās reģistrē.

Iestādei atļauju piešķir tikai tad, ja kompetentā iestāde to ir inspicējusi un konstatējusi, ka tā atbilst šīs direktīvas prasībām.

2. Atļaujā norāda iestādes veidu un personu, kas atbildīga par iestādi un šīs direktīvas noteikumu ievērošanu.

24. pants

Atļaujas apturēšana un atcelšana

1. Ja iestāde vairs neatbilst šīs direktīvas prasībām, kompetentā iestāde ***ir pilnvarota apturēt vai atcelt*** tai piešķirto atļauju ***vai veikt attiecīgus koriģējošus pasākumus, vai pieprasīt šādu pasākumu veikšanu***. ***Licences saņēmējiem ir jābūt pieejamām attiecīgām procedūrām, lai apstrīdētu šādus lēmumus***.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka atļaujas apturēšana vai atcelšana negatīvi neiespaido iestādē mītošo dzīvnieku labturību.

25. pants

Prasības iekārtām un aprīkojumam

1. Dalībvalstis nodrošina, ka visām audzēšanas, piegādes un izmantošanas iestādēm ir iekārtas un aprīkojums, kas piemērots izmitināmo dzīvnieku sugai un, ja tiek veiktas procedūras, procedūru izpildei.

2. Šā panta 1. punktā minēto iekārtu un aprīkojuma konstrukcija, uzbūve un darbības metode nodrošina pēc iespējas efektīvāku procedūru veikšanu ▌ar minimālu dzīvnieku skaitu un minimālām sāpēm, ciešanām, *stresu* vai ilgstošu kaitējumu.

26. pants

Prasības iestāžu personālam

Katrai audzēšanas, piegādes un izmantošanas iestādei ir pietiekams un apmācīts personāls, tostarp vismaz:

1) personas, kas objektā atbild par iestādē audzēto, turēto vai izmantoto dzīvnieku labturību un kopšanu un kas nodrošina, ka:

a) personālam, kas nodarbojas ar dzīvniekiem, ir pieejama informācija, par iestādē izmitināto dzīvnieku sugu,

b) projektus realizē saskaņā ar projekta atļauju,

c) aptur jebkuru procedūru, kuras gaitā dzīvniekam tiek sagādāts nevajadzīgs diskomforts, sāpes vai ciešanas,

d) gadījumā, ja netiek ievēroti projekta atļaujas nosacījumi, veic attiecīgus pasākumus atbilstības panākšanai, tos reģistrē un par tiem ziņo pastāvīgajai ētiskās pārraudzības struktūrai;

2) norīkots veterinārārsts ar īpašām zināšanām laboratorijas dzīvnieku medicīnā, kuram uzticēti padomdevēja pienākumi saistībā ar dzīvnieku labsajūtu un ārstēšanu;

Neskarot 1. punkta vispārīgo raksturu, katra dzīvnieku audzēšanas, piegādes un izmantošanas iestāde nodrošina, ka vismaz viena apmācīta persona allaž ir uz vietas, lai rūpētos par dzīvnieku labturību.

27. pants

Pastāvīgā ētiskās pārraudzības struktūra

1. Dalībvalstis nodrošina, ka visas audzēšanas, piegādes un izmantošanas iestādes izveido pastāvīgu ētiskās pārraudzības struktūru.

2. Pastāvīgajā ētiskās pārraudzības struktūrā ietilpst ***vismaz*** norīkotais veterinārārsts, persona (-as), kas iestādē atbild par dzīvnieku labturību un kopšanu, un — izmantošanas iestādē — zinātniskā personāla pārstāvis***, kā arī eksperts aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides principu piemērošanā***.

28. pants

Pastāvīgās ētiskās pārraudzības struktūras uzdevumi

1. ***Ņemot vērā šīs direktīvas mērķus un jo īpaši 4. pantu,*** pastāvīgā ētiskās pārraudzības struktūra pilda šādus uzdevumus:

a) personālu, kas nodarbojas ar dzīvniekiem, konsultē par ētiskiem jautājumiem, kuri ir saistīti ar dzīvnieku ieguvi, izmitināšanu, kopšanu un izmantošanu;

b) konsultē personālu par aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides prasības iedibināšanu un piemērošanu un pastāvīgi to informē par jaunākajām tehnikas un zinātnes atziņām par šo prasību piemērošanu;

c) ievieš un pārskata iekšējos darbības procesus attiecībā uz uzraudzību, ziņošanu un pēckontroli saistībā ar iestādē izmitināto vai izmantoto dzīvnieku labturību;

d) ik gadu pārskata visus projektus, ***kuri klasificēti kā "smagi" vai kurus veic ar cilvēku ģintij nepiederošiem primātiem, bet ik pēc trim gadiem visus citus projektus,*** kuru ilgums ir vairāk nekā 12 mēneši, jo īpaši pievēršoties šādiem jautājumiem:

— iepriekšējā gadā izmantoto dzīvnieku skaits, sugas un dzīves stadijas,

— pamatojums nākamajā gadā vajadzīgo dzīvnieku skaitam, sugām un dzīves stadijām,

— ***projekta zinātnisko progresu,***

— humānu nogalināšanas paņēmienu izmantošana un tas, kā ir ņemtas vērā jaunās atziņas par dzīvnieku izmantošanu procedūrās;

e) pamatojoties uz d) apakšpunktā minētās pārskatīšanas rezultātiem vai gadījumā, ja ir novirzes no projekta atļaujas, izpēta, vai projekta atļauja būtu iesniedzama grozīšanai vai atjaunošanai;

f) konsultē par jaunas mājvietas atrašanas programmām, jo īpaši saistībā ar jaunā mājvietā izmitināmo dzīvnieku pienācīgu socializāciju.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka tiek saglabāti pieraksti par katru iestādei sniegto pastāvīgās ētiskās pārraudzības struktūras konsultāciju un lēmumiem saistībā ar šo konsultāciju.

Pieraksti pēc pieprasījuma ***jādara pieejami*** kompetentajai iestādei. ***Dalībvalstis pievērš īpašu uzmanību to pierakstu apkopošanai, apstrādei un publicēšanai, kas attiecas uz projektiem, kuri klasificēti kā "smagi" vai kurus veic ar cilvēku ģintij nepiederošiem primātiem, lai sniegtu informāciju, kas var uzlabot dzīvnieku labturību un veicināt aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides principu attīstību***.

29. pants

Primātu (izņemot cilvēku ģints primātus) audzēšanas stratēģija

1. Dalībvalstis nodrošina, ka ***ES*** *cilvēku ģintij nepiederošo primātu* audzēšanas un piegādes iestādēs ir ieviesta stratēģija, lai palielinātu to dzīvnieku proporciju, kas ir nebrīvē audzētu cilvēku ***ģintij nepiederošo primātu*** pēcteči. ***Ja ir atļauts izmantot cilvēku ģintij nepiederošos primātus, Komisija un dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu pienācīgus pārvadāšanas apstākļus***.

2. ***ES*** iestādes, kas iegādājas *cilvēku ģintij nepiederošos primātus,* pēc kompetentās iestādes pieprasījuma sagādā pierādījumus, ka iestādē, no kuras dzīvnieki iegūti, ir ieviesta audzēšanas stratēģija.

30. pants

Jaunu mājvietu programma

Ja dalībvalstis atļauj izmitināšanu jaunā mājvietā, kā minēts *21.* pantā, audzēšanas, piegādes un izmantošanas iestādēs, no kurām dzīvniekus ir paredzēts nodot izmitināšanai jaunā mājvietā, darbojas jaunu mājvietu programma, kas nodrošina izmitināmo dzīvnieku socializāciju.

31. pants

Dzīvnieku uzskaite

1. Dalībvalstis ***pēc iespējas*** nodrošina, ka visās audzēšanas, piegādes un izmantošanas iestādēs veic šādu datu uzskaiti:

a) audzēto, iegūto, piegādāto, brīvībā palaisto vai jaunā mājvietā izmitināto ***mugurkaulnieku*** dzīvnieku skaits un sugas;

b) dzīvnieku izcelsme, ieskaitot to, vai tie ir audzēti izmantošanai procedūrās;

c) dzīvnieku iegūšanas, piegādes, palaišanas brīvībā vai izmitināšanas jaunā mājvietā datums;

d) piegādes iestādes nosaukums un adrese un dzīvnieku ierašanās datums;

e) ***iestādes, ka saņem dzīvniekus,*** nosaukums un adrese;

f) iestādē mirušo un ar humāniem paņēmieniem nogalināto dzīvnieku skaits un sugas.

2. Šā panta 1. punktā minētās ziņas glabā vismaz trīs gadus un pēc pieprasījuma iesniedz kompetentajai iestādei.

32. pants

Ziņas par suņiem, kaķiem un primātiem (izņemot cilvēku ģints primātus)

1. Dalībvalstis nodrošina, ka par katru suni, kaķi un primātu (izņemot cilvēku ģints primātus) audzēšanas, piegādes un izmantošanas iestādes glabā šādas ziņas:

a) identitāte;

b) dzimšanas vieta;

c) vai dzīvnieks ir audzēts izmantošanai procedūrās;

d) par primātiem (izņemot cilvēku ģints primātus) — vai dzīvnieks ir nebrīvē audzētu primātu pēctecis.

2. Katram ***sunim, kaķim un*** *cilvēku ģintij nepiederošam primātam* izveido individuālu biogrāfiskās uzskaites kartīti, kuru kārto visu dzīvnieka mūžu. ***Dalībvalstis nodrošina šīs direktīvas atbilstošu un konsekventu piemērošanu***.

Kartīti izveido dzimšanas brīdī, un tajā iekļauj ***būtiskas*** ziņas par vairošanos, slimībām un socializāciju.

3. Šā panta 1. punktā minētās ziņas glabā vismaz trīs gadus pēc dzīvnieka nāves un pēc pieprasījuma iesniedz kompetentajai iestādei.

33. pants

Iezīmēšana

1. Ikvienu suni, kaķi vai primātu (izņemot cilvēku ģints primātus) ikvienā audzēšanas, piegādes vai izmantošanas iestādē pirms atšķiršanas no mātes ar iespējami nesāpīgāku paņēmienu iezīmē ar individuālu pazīšanas zīmi, izņemot 2. punktā minētos gadījumus.

2. Ja suni, kaķi vai primātu (izņemot cilvēku ģints primātus) pārved no vienas iestādes uz citu pirms atšķiršanas no mātes un nav lietderīgi to iepriekš iezīmēt, saņēmējai iestādei ir jāglabā pilni dokumentāri pieraksti, kuros ir norādīta māte, līdz dzīvnieks tiek attiecīgi iezīmēts.

3. Ja neiezīmētu suni, kaķi vai primātu (izņemot cilvēku ģints primātus) ieved iestādē pirmoreiz, to iespējami drīz iezīmē.

4. Iestāde pēc kompetentās iestādes pieprasījuma paziņo iemeslus, kādēļ dzīvnieks nav iezīmēts.

34. pants

Kopšana un izmitināšana

1. Attiecībā uz dzīvnieku kopšanu un izmitināšanu dalībvalstis nodrošina, ka

a) visiem dzīvniekiem ir nodrošināts miteklis, vide, ▌kustības brīvība, barība, ūdens un kopšana, kas ir piemērota to veselībai un labsajūtai ***un kas tiem ļauj apmierināt etoloģiskās un fizioloģiskās vajadzības***;

b) dzīvnieka fizioloģisko un etoloģisko vajadzību apmierināšanas ierobežojumi ir samazināti līdz minimumam;

c) dzīvnieku audzēšanas, turēšanas vai izmantošanas vides apstākļus pārbauda katru dienu;

d) dzīvnieku labsajūtu un veselības stāvokli ***vismaz reizi dienā*** novēro kompetenta persona, lai novērstu sāpes vai ciešanas, *stresu* vai ilgstošu kaitējumu, no kā var izvairīties;

e) tiek veikti pasākumi, kas nodrošina konstatēto trūkumu vai ciešanu***, no kā var izvairīties,*** iespējami drīzu novēršanu.

2. Šā panta 1. punkta a) un b) apakšpunkta izpildei dalībvalstis piemēro kopšanas un izmitināšanas standartus, kas izklāstīti IV pielikumā, sākot ar minētajā pielikumā noteikto dienu.

3. Dalībvalstis var pieļaut izņēmumus no 2. punkta ***zinātniski pamatotu iemeslu, veterināru vai*** dzīvnieku labturības iemeslu dēļ.

4. Veicot procedūras, kuru mērķis ir izklāstīts 5. panta 2. punkta c) apakšpunktā, V pielikumā uzskaitītos lauksaimniecības dzīvniekus var turēt normālos audzēšanas apstākļos, kas noteikti atbilstoši dalībvalstu pašreizējai lauksaimniecības praksei un piemērojamiem tiesību aktiem.

3. sadaļa

Inspekcijas

35. pants

Valsts inspekcijas

1. Dalībvalstis nodrošina, ka visās audzēšanas, piegādes un izmantošanas iestādēs veic inspekcijas, kurās pārbauda to atbilstību šai direktīvai.

2. Kompetentā iestāde veic ***valsts inspekcijas vidēji vienreiz*** gadā***, kompetentajai iestādei pielāgojot pārbaužu biežumu, pamatojoties uz katras iestādes riska analīzi***.

Vismaz vienai inspekcijai jābūt neizziņotai.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka inspekciju biežums un mērogs ir adekvāts izmitināto dzīvnieku skaitam un sugai, līdzšinējai iestādes atbilstībai šai direktīvai un — attiecībā uz izmantošanas iestādēm — iestādēs realizēto projektu skaitam un veidam. ***Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka šīs pārbaudes neapdraud projektu zinātnisko kvalitāti un dzīvnieku labturību, kā arī netiek veiktas apstākļos, kuri neatbilst citiem spēkā esošajiem tiesību aktiem***.

4. Visu inspekciju pierakstus***, ieskaitot pierakstus, kuros detalizēti reģistrēta jebkura neatbilstība šīs direktīvas prasībām, katras dalībvalsts kompetentā iestāde*** glabā vismaz piecus gadus***.***

5. Dalībvalstis nodrošina, ka inspekciju veikšanai ir piemērota infrastruktūra ar pietiekamu skaitu apmācītu inspektoru.

6. Dalībvalstis izveido programmas dalībvalstu kopīgām inspekcijām.

36. pants

Valsts inspekciju kontrole

1. Komisija ***pārbauda*** valsts inspekciju ***infrastruktūru*** un ***darbību, kā arī smaguma kategoriju pareizu piemērošanu*** dalībvalstīs. ***Komisija tādēļ izstrādā sistēmu, lai vidēji ik pa trim gadiem katrā dalībvalstī uzraudzītu inspekcijas un šīs direktīvas īstenošanu, tādējādi nodrošinot saskaņotu rīcību attiecībā uz izmantošanu un aprūpi dzīvniekiem, ko izmanto vai kurus paredzēts izmantot zinātniskās procedūrās***.

2. Dalībvalsts, kuras teritorijā veic kontroli, sniedz ekspertiem visu uzdevumu veikšanai vajadzīgo palīdzību. Komisija informē attiecīgās dalībvalsts kompetento iestādi par kontroles rezultātiem.

3. Attiecīgās dalībvalsts kompetentā iestāde veic pasākumus, lai ievērotu kontroles rezultātus.

4. sadaļa

Prasības projektiem

37. pants

Projektu atļaujas

1. Dalībvalstis nodrošina, ka projekti***, kas klasificēti kā "mēreni" vai "smagi" vai kuros iesaistīti cilvēku ģintij nepiederoši primāti,*** netiek realizēti bez kompetentās iestādes iepriekšējas atļaujas. ***Par visiem pārējiem projektiem iepriekš jāziņo kompetentajai iestādei pēc tam, kad iestādes pastāvīgā ētiskās pārraudzības struktūra veikusi ētikas pārbaudi***.

2. Atļaujas piešķiršanai vajadzīgs labvēlīgs kompetentās iestādes ***neatkarīgs*** ētiskais ***un zinātniskais*** izvērtējums.

38. pants

Projekta atļaujas pieteikums

1. Izmantošanas iestāde ***vai persona, kura zinātniski atbildīga par projektu, pēc pieprasījuma*** iesniedz projekta atļaujas pieteikumu, kurā ir:

a) projekta priekšlikums;

b) netehnisks projekta kopsavilkums;

c) ziņas par *VIII* pielikumā izklāstītajiem elementiem;

d) zinātniski pamatots paziņojums, ka projekts ir nepieciešams un ētiski attaisnojams, kā arī, ka projekta mērķis nav sasniedzams, izmantojot citas metodes vai procedūras.

2. Dalībvalstis var atcelt 1. punkta b) apakšpunktā minēto prasību un atļaut izmantošanas iestādei iesniegt saīsinātu projekta priekšlikumu, kurā ietverts tikai ētiskais novērtējums un *43.* panta 2. punktā minētie elementi, ar nosacījumu, ka projektā izmanto tikai tādas procedūras, kas klasificētas kā "līdz vieglai", un netiek izmantoti primāti (izņemot cilvēka ģints primātus).

39. pants

Ētiskā izvērtēšana

1. Ētiskajā izvērtēšanā pārliecinās par projekta atbilstību šādiem kritērijiem:

a) projekts ir zinātniski pamatots***, obligāti nepieciešams un ētiski attaisnojams***;

b) projekta mērķi attaisno dzīvnieku izmantošanu ***un nav īstenojami, izmantojot citas metodes vai procedūras***;

c) projekts plānots tā, lai procedūras būtu iespējams veikt***, maksimāli respektējot dzīvnieku labturību,*** un ▌videi ***visnekaitīgākajā veidā***.

2. Ētiskajā izvērtējumā jo īpaši jāaplūko šādi aspekti:

a) projekta mērķu izvērtējums, paredzamie zinātniskie rezultāti vai izglītojošā vērtība;

b) novērtējums par to, kā projektā ievērota prasība par aizstāšanu, samazināšanu un pilnveidi;

c) procedūru smaguma klasifikācijas novērtējums;

d) projekta kaitējuma un ieguvumu analīze, lai novērtētu, vai kaitējumu dzīvniekiem ciešanu, sāpju un *stresa* ziņā un attiecīgā gadījumā kaitējumu videi ***no ētikas viedokļa attaisno*** paredzamais devums zinātnei, kas galu galā ***var dot*** labumu cilvēkiem, dzīvniekiem vai videi;

e) *6., 8., 9., 10., 11., 14., 16.* un *18.* pantā minētā zinātniskā pamatojuma novērtējums.

3. *Kompetentā iestāde***,** kas veic ētisko izvērtēšanu, ***pamatojas uz atbilstošu pieredzi*** konkrēti šādās jomās:

a) zinātniskā izmantojuma jomas, kurās izmantos dzīvniekus;

b) eksperimentu plānošana, attiecīgos gadījumos arī statistika;

c) veterinārijas prakse laboratorijas dzīvnieku zinātnē vai attiecīgā gadījumā — savvaļas dzīvnieku veterinārijas prakse;

d) dzīvnieku audzēšana un kopšana saistībā ar sugu, kuras īpatņus paredzēts izmantot;

e) aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides prasības praktiskā piemērošana;

f) lietišķā ētika;

g) attiecīgā gadījumā — vides zinātne.

4. Ētisko izvērtēšanu veic pārredzami, ņemot vērā neatkarīgu ***ekspertu viedokli, tomēr saglabājot intelektuālo īpašumu un konfidenciālu informāciju, kā arī produktu un*** personu ***drošību***.

40. pants

Retrospektīvā novērtēšana

1. ***Kompetentā iestāde, kas veic ētisko novērtēšanu, pamatojoties*** uz *39.* panta 2. punkta d) apakšpunktā minēto kaitējuma un ieguvumu analīzi, nosaka, vai projekts pēc tā pabeigšanas ir *jāizvērtē retrospektīvi*.

Ja retrospektīvo novērtēšanu uzskata par lietderīgu, ētiskajā izvērtēšanā saistībā ar attiecīgo projektu nosaka termiņu, līdz kuram ir jānotiek retrospektīvajai novērtēšanai.

2. Retrospektīvajā novērtēšanā ***nosaka***:

a) vai ir sasniegti projekta mērķi;

b) kāds kaitējums ir nodarīts dzīvniekiem, ieskaitot izmantoto dzīvnieku skaitu un sugas un procedūru smagumu;

c) ***vai ir elementi***, kas var veicināt aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides prasības turpmāku īstenošanu.

3. Retrospektīvu novērtēšanu veic visiem projektiem, kuros izmanto *cilvēku ģintij nepiederošus primātus*.

4. ▌Visi projekti, kuros izmanto tikai tādas procedūras, kas klasificētas kā līdz ***"mērenai"***, ir atbrīvoti no prasības par retrospektīvo novērtēšanu.

41. pants

Ētiskās izvērtēšanas pieraksti

1. Iestāde glabā ētiskās izvērtēšanas pierakstus vismaz trīs gadus pēc projekta atļaujas beigu termiņa un pēc pieprasījuma iesniedz tos kompetentajai iestādei.

2. Tomēr ētiskās izvērtēšanas pierakstus par projektiem, kuriem veicama retrospektīvā novērtēšana, glabā līdz attiecīgās retrospektīvās novērtēšanas pabeigšanai.

42. pants

Netehniskie projekta kopsavilkumi

1. *Ievērojot* noteikumus par konfidenciālas informācijas***, iestādes un personāla datu*** aizsardzību, netehniskajā projekta kopsavilkumā sniedzamas šādas ziņas:

a) informācija par projekta mērķiem, tostarp par to sasniegšanas iespējamību, varbūtējo kaitējumu un ziņas par izmantojamo dzīvnieku skaitu un veidu;

b) pierādījums par aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides ***principu piemērošanu, kur tas ir praktiski iespējams***.

2. Pamatojoties uz ētiskās izvērtēšanas rezultātiem, izmantošanas iestāde netehniskajā projekta kopsavilkumā norāda, vai un kādā termiņā veicama projekta retrospektīvā novērtēšana.

3. Izmantošanas iestāde atjaunina netehnisko projekta kopsavilkumu, tajā iekļaujot retrospektīvās novērtēšanas rezultātus.

4. Dalībvalstis publisko atļauto projektu ***netehnisko kopsavilkumu anonīmas versijas*** un to atjauninājumus.

5. Dalībvalstis, ievērojot konfidenciālas un personīgas informācijas aizsardzību, publisko datus, kas nav personas dati, attiecībā uz šīs direktīvas, valsts tiesību aktu un pilnvaru pārkāpumiem.

43. pants

Projekta atļaujas piešķiršana

1. Projekta atļauju piešķir tikai uz tām procedūrām, kurām veikta ētiskā izvērtēšana un smaguma pakāpes klasifikācija.

2. Projekta atļaujā uzrāda šādas ziņas:

a) personas iestādē, kuras atbild par visu projekta īstenošanu;

b) izmantošanas iestādes, kurās projekts tiks realizēts;

c) ja veic pētījumu lauka apstākļos — izmantošanas iestāde, kas atbild par projektu;

d) vismaz viena persona, kam ir zināšanas par konkrēto sugu.

3. Projekta atļauju piešķir uz laiku, kas nepārsniedz ***piecus*** gadus.

4. Dalībvalstis var pieļaut vairākkārtēju projektu atļaušanu, ja šo projektu īstenošanu paredz tiesību akti ***vai ir pielietotas standartizētas procedūras, kuru ētiskā izvērtēšana jau ir bijusi pozitīva***.

5. Izmantošanas iestādes glabā visas projektu atļaujas vismaz trīs gadus pēc atļaujas beigu termiņa un pēc pieprasījuma iesniedz kompetentajai iestādei.

44. pants

Projekta atļaujas grozīšana, atjaunošana un atsaukšana

1. Kompetentā iestāde var grozīt vai atjaunot projekta atļauju pēc izmantošanas iestādes ***vai par projektu atbildīgās personas*** lūguma.

2. Projekta atļaujas grozīšanai vai atjaunošanai vajadzīgs jauns ▌ētiskais izvērtējums.

3. Pastāvīgā ētiskās pārraudzības struktūra var izdarīt tādus grozījumus maigās vai mērenās procedūrās, ar kuriem netiek palielināts procedūras smagums, bet par šādiem grozījumiem vienas nedēļas laikā jāziņo kompetentajai iestādei.

4. Kompetentā iestāde var atsaukt projekta atļauju, ja projekta realizācija neatbilst projekta atļaujai ***un var izraisīt dzīvnieku labturības stāvokļa pasliktināšanos***.

5. Ja projekta atļauju atsauc, tas nedrīkst negatīvi iespaidot projektā izmantoto vai izmantošanai paredzēto dzīvnieku labturību.

6. Dalībvalstis izveido un publicē sīki izstrādātus nosacījumus projektu atļauju grozīšanai un atjaunošanai.

45. pants

Lēmumi par atļaujas piešķiršanu

‖ Dalībvalstis nodrošina, ka lēmumu par atļaujas piešķiršanu pieņem un par to paziņo izmantošanas iestādei ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc pieteikuma iesniegšanas. Ja dalībvalsts nepieņem lēmumu minētajā laikā, uzskata, ka atļauja ir piešķirta, ar nosacījumu, ka attiecīgajā projektā izmanto tikai tādas procedūras, kas klasificētas kā "līdz vieglai", un neizmanto primātus (izņemot cilvēka ģints primātus). Visos citos gadījumos šādu pieņēmumu nepiemēro.

▌

V NODAĻA

DUBLĒŠANĀS UN ALTERNATĪVU PIEEJU NOVĒRŠANA

46. pants

Nevajadzīga procedūru dublēšanās

1. Katra dalībvalsts atzīst citas dalībvalsts sniegtos datus, kas ▌iegūti, veicot Kopienas tiesību aktos atzītas procedūras ▌vai ***veicot procedūras saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem***.

‖

2. Ievērojot noteikumus par konfidenciālas informācijas aizsardzību, dalībvalstis nodrošina kopīgu izmantošanu datiem, kas iegūti procedūrās, arī tajās, kas veiktas Eiropas Savienībā pirms direktīvas stāšanās spēkā. Persona, kura vēlas izmantot datus, kas ir citas personas rīcībā, vajadzības gadījumā palīdz segt šo datu faktiskās izmaksas.

3. Pirms projekta iesniegšanas atļaujas saņemšanai persona, kas ir paredzējusi veikt procedūru, veic atbilstošus pasākumus, lai pārliecinātos, vai dati saistībā ar piedāvāto projektu jau nav pieejami, un, ja šādi dati ir, lai iegūtu piekļuvi tiem (tostarp piedaloties izmaksu segšanā), un tāpat arī dalībvalstis pirms atļaujas izsniegšanas pārbauda, vai šādi dati jau nepastāv.

4. Dalībvalstis neatļauj procedūru, ja persona nav veikusi atbilstošus pasākumus, lai izpildītu 3. punkta prasības.

5. Ja attiecīgie dati ir pienācīgi pieejami, dalībvalstis apstiprina projektu tikai tādā gadījumā, ja tas ir nepieciešams sabiedrības aizsardzībai.

47. pants

Alternatīvas pieejas

Komisija un dalībvalstis ***finansiāli un citā veidā*** veicina tādu alternatīvu pieeju izstrādi un ***attiecīgā gadījumā zinātnisku*** validāciju, kuras ***paredzētas, lai sniegtu salīdzināma daudzuma*** informāciju kā tā, kas iegūta procedūrās ar dzīvniekiem, bet kuras nav saistītas ar dzīvnieku izmantošanu vai kurās izmanto mazāk dzīvnieku, vai kuras saistītas ar mazāk sāpīgām procedūrām, un veic citus pasākumus, ko tās uzskata par vajadzīgiem pētniecības veicināšanai šajā jomā. ***Ir atbilstoši veidot liela mēroga veterinārās biobankas, lai atbalstītu aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides principus attiecībā uz klīnisko procedūru laikā ņemto lieko audu izmantošanu.***

48. pants

Eiropas Alternatīvo metožu validēšanas centrs

Eiropas Alternatīvo metožu validēšanas centra kompetences jomu paplašina, iekļaujot tajā dzīvnieku procedūru alternatīvu izstrādes un izmantošanas koordinēšanu un veicināšanu, ieskaitot lietišķos un pamatpētījumus biomedicīnā un veterinārijā, kā arī obligāto testēšanu, paredzot šādas funkcijas:

a) koordinēt uzsāktos pētījumus, lai veicinātu 49. pantā aprakstīto valsts alternatīvo metožu validācijas centru veikto alternatīvu izstrādi dzīvnieku procedūrām;

b) veic pētījumus, kas veicina tādu alternatīvu metožu izstrādi, kurās neizmanto dzīvniekus;

c) uzdod veikt pētījumus jomās, kur iespējams gūt informāciju, kas veicinās dzīvnieku procedūru aizstāšanu, ierobežošanu un pilnveidošanu;

d) apspriežoties ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, izstrādā un īsteno stratēģiju, kā aizstāt, ierobežot un pilnveidot dzīvnieku procedūras;

e) dara pieejamu informāciju par alternatīvām metodēm, kas neparedz dzīvnieku izmantošanu, regulāri ziņojot sabiedrībai, ieinteresētajām personām un dalībvalstu iestādēm;

f) nodrošināt datubāzes, lai veicinātu apmaiņu ar svarīgu informāciju, ieskaitot informāciju par pieejamām alternatīvām metodēm un informāciju, ko pētnieki snieguši brīvprātīgi un kura citādi netiktu publicēta, bet ar kuru varētu novērst neveiksmīgu dzīvnieku pētījumu dublēšanos;

g) koordinēt atbilstoši šīs direktīvas 49. pantam valsts alternatīvo metožu validācijas centru veiktos validācijas priekšizpētes un validācijas pētījumus;

h) vajadzības gadījumā veic pirmsvalidācijas un validācijas pētījumus;

i) apspriežoties ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, izstrādā un īsteno stratēģiju, kā aizstāt, ierobežot un pilnveidot regulatīvos izmēģinājumus ar dzīvniekiem, kas nepieciešami regulatīviem mērķiem;

j) veicina zinātnisku apstiprināšanu un tiesisku atzīšanu metodēm, kas būtu alternatīva dzīvnieku izmantošanai testos, kas nepieciešami regulatīviem mērķiem;

k) informē attiecīgās regulatīvās iestādes par pirmsvalidācijas un validācijas pētījumu uzsākšanu un alternatīvo testu zinātnisku apstiprināšanu un tiesisku atzīšanu, kā arī dara šo informāciju pieejamu sabiedrībai un ieinteresētajām personām, izmantojot attiecīgās tīmekļa vietnes.

49. pants

Valstu alternatīvo metožu references laboratorijas

1. Katra dalībvalsts līdz … (*) norīko ***centru, kas atbildīgs par regulatīviem mērķiem izmantotu*** dzīvnieku ***testu alternatīvu izstrādes, validācijas un veicināšanas atbalstu, kā arī iestādes, kas izstrādātu un veicinātu alternatīvu*** izmantošanu ***procedūrām ar dzīvniekiem citiem nolūkiem, piemēram, fundamentāliem un pielietojamiem pētījumiem biomedicīnas un veterinārijas jomā***.

(*) *Viens gads pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.*

2. Dalībvalstis var norīkot par valsts references laboratorijām tikai laboratorijas, kas ir akreditētas saskaņā ar Direktīvu 2004/10/EK.

3. Valsts references laboratorija atbilst šādām prasībām:

a) tai ir pienācīgi kvalificēts personāls, kas ir atbilstīgi apmācīts viņu kompetences jomā izmantojamās alternatīvās metodēs un validācijā;

b) tai ir iekārtas un produkti, kas vajadzīgi uzticēto uzdevumu veikšanai;

c) tai ir piemērota administratīvā infrastruktūra;

d) tā nodrošina, ka personāls ievēro konfidencialitātes noteikumus.

4. Valsts references *laboratorijas* pilda šādas funkcijas:

a) savas kompetences jomā sadarbojas ar Komisiju ***un pilda uzdevumus, lai attīstītu stratēģijas dzīvnieku procedūru aizstāšanai***;

b) Komisijas pārraudzībā piedalās alternatīvu metožu validācijas priekšizpētē un validācijā***, ja tas ir nepieciešams***;

c) no Komisijas saņemto informāciju par alternatīvu metožu pieejamību un piemērošanu nodod dalībvalsts attiecīgajām iestādēm;

d) sniedz zinātnisku un tehnisku palīdzību attiecīgajām dalībvalstu iestādēm ***un izmantošanas iestādēm dalībvalstīs un starp dalībvalstīm*** alternatīvu metožu pieņemšanā un īstenošanā;

e) nodrošina apmācību alternatīvo metožu izmantošanā *22*. panta 1. punktā minētajām personām ***un vajadzības gadījumā izmantošanas iestādēm;***

f) ziņo par alternatīvu metožu attīstību un informē sabiedrību par pozitīviem un negatīviem rezultātiem.

5. Valsts centri strādā ar visam nozīmīgajām ieinteresētajām personām, lai panāktu mērķi par dzīvnieku eksperimentu aizstāšanu.

6. Valsts references laboratorijas ziņo par katru interešu konfliktu, kas rodas saistībā ar kādu veicamo uzdevumu.

7. Katra dalībvalsts paziņo Komisijai savas references laboratorijas iestādes nosaukumu un adresi. Komisija publisko valstu references laboratoriju sarakstu.

8. Apspriedusies ar valstu references laboratorijām, Komisija nosaka validācijas pētījumu prioritātes un sadala uzdevumus starp šīm laboratorijām minēto pētījumu veikšanai.

50. pants

Nacionālā dzīvnieku labturības un ētikas komiteja

1. Katra dalībvalsts izveido nacionālo dzīvnieku labturības un ētikas komiteju, kas konsultē kompetentās iestādes un pastāvīgās ētiskās pārraudzības struktūras jautājumos, kas saistīti ar dzīvnieku iegūšanu, audzēšanu, izmitināšanu, kopšanu un izmantošanu procedūrās, un nodrošina paraugprakses apmaiņu.

2. Nacionālās dzīvnieku labturības un ētikas komitejas apmainās ar informāciju par pastāvīgo ētiskās pārraudzības struktūru darbību un ētisko izvērtēšanu un dalās pieredzē par paraugpraksi Kopienā.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

VI NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

51. pants

Pielikumu pielāgošana tehnikas attīstībai

Komisija var II *līdz IX* pielikumu pielāgot tehnikas un zinātnes attīstībai.

Minētos pasākumus, kas paredzēti šīs direktīvas nebūtisko elementu grozīšanai, papildinot to, pieņem saskaņā ar *54*. panta 4. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

52. pants

Ziņošana

1. Dalībvalstis līdz … (*) un vēlāk ik pēc pieciem gadiem nosūta Komisijai informāciju par to, kā īstenota šī direktīva, jo īpaši tās *11*. panta 1. punkts, *27., 29., 35., 39., 40., 42*. un *46*. pants.

2. Dalībvalstis apkopo un katru gadu publisko statistisko informāciju par dzīvnieku izmantošanu procedūrās, ieskaitot informāciju par procedūru faktisko smagumu un procedūrās izmantoto primātu (izņemot cilvēku ģints primātus) izcelsmi un sugām.

Dalībvalstis minēto statistisko informāciju ***publisko un*** iesniedz Komisijai … (**) un pēc tam ***ne retāk kā ik pēc diviem gadiem***.

3. Komisija līdz … (***) izveido vienotu formātu 2. punktā minētās informācijas sniegšanai saskaņā ar *54*. panta 2. punktā minēto procedūru.

53. pants

Drošības klauzula

1. Ja dalībvalstij ir pietiekams pamats uzskatīt, ka manipulācijai ir izšķirīga nozīme sugas saglabāšanā vai saistībā ar dzīvību apdraudošas vai novājinošas cilvēka saslimšanas neparedzētu uzliesmojumu, tā var atļaut izmantot cilvēkpērtiķus procedūrās, kurām ir viens no 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā, 3. punktā vai *6*. punktā minētajiem mērķiem, ar nosacījumu, ka procedūras mērķi nevar sasniegt, izmantojot citas sugas dzīvniekus kā vien cilvēkpērtiķus vai ar alternatīvām metodēm. Tomēr nevar uzskatīt, ka atsauce uz 5. panta 2. punkta a) apakšpunktu ietver atsauci uz dzīvniekiem vai augiem.

2. Dalībvalsts nekavējoties par to paziņo Komisijai un citām dalībvalstīm, norādot lēmuma iemeslus un iesniedzot pierādījumus par 1. punktā aprakstīto situāciju, kuri ir pamatā provizoriskajam lēmumam.

3. Komisija pieņem lēmumu saskaņā ar *54*. panta 2. punktā minēto *regulatīvo* procedūru 60 dienu laikā kopš dienas, kad saņemta informācija no dalībvalsts. Ar šo lēmumu vai nu:

a) atļauj izmantot provizorisko pasākumu lēmumā noteiktajā periodā, vai

b) pieprasa dalībvalstij atcelt provizorisko pasākumu.

(*) *Seši gadi pēc transponēšanas dienas.*
(**) *Trīs gadi pēc transponēšanas dienas*
(***) *18 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas.*

54. pants

Komiteja

1. Komisijai palīdz komiteja.

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5. un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. panta noteikumus.

3. Lēmuma 1999/468/EK 5. panta 6. punktā noteiktais termiņš ir trīs mēneši.

4. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5.a panta 1.–4. punktu un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. panta noteikumus.

55. pants

Komisijas ziņojums

1. Līdz … (*) un pēc tam reizi piecos gados Komisija, balstoties uz informāciju, kas saņemta no dalībvalstīm atbilstīgi *52.* panta 1. punktam, iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par šīs direktīvas īstenošanu.

2. Līdz … (*) un pēc tam reizi trijos gados Komisija, balstoties uz statistisko informāciju, kas saņemta no dalībvalstīm atbilstīgi *52.* panta 2. punktam, iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei kopsavilkuma ziņojumu par minēto informāciju.

56. pants

Pārskatīšana

Komisija pārskata šo direktīvu līdz … (**), ņemot vērā, kā pilnveidojušās alternatīvās metodes, kas nav saistītas ar dzīvnieku, īpaši primātu (izņemot cilvēku ģints primātus), izmantošanu, un attiecīgos gadījumos ierosina grozījumus.

57. pants

Tematiskā pārskatīšana

Komisija, konsultējoties ar dalībvalstīm un visām ieinteresētajām personām, veic tematisku pārskatīšanu par dzīvnieku izmantošanu procedūrās ik pēc diviem gadiem, sākot no … (***). ***Pārskatīšanā izskata tehnoloģiju, zinātnes un dzīvnieku labturības jomā uzkrāto zināšanu ietekmi un nosaka mērķus validētu aizstāšanas metožu ieviešanai.***

Periodiski veicamajā pārskatīšanā Komisija prioritāti piešķir tādu procedūru samazināšanai un izbeigšanai, kuras izraisa lielākās pieļaujamās sāpes, ciešanas, stresu vai ilgstošu kaitējumu un kuras nav paredzētas dzīvību apdraudošu vai novājinošu cilvēka saslimšanu novēršanai, turklāt par mērķi nosakot visu procedūru izbeigšanu. Komisija periodiskajā pārskatīšanā ņem vērā sabiedriskās domas attīstību attiecībā uz dzīvnieku izmantošanu procedūrās.

58. pants

Kompetentās iestādes

1. Katra dalībvalsts norīko vienu vai vairākas kompetentas iestādes, kas atbild par šīs direktīvas īstenošanu.

(*) *Septiņi gadi pēc transponēšanas dienas.*
(**) ***Pieci gadi*** *pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.*
(***) ***Divi gadi pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.***

Šīs direktīvas īstenošanai dalībvalstis var norīkot struktūras, kuras nav valsts iestādes. Šādi norīkotas struktūras šīs direktīvas nolūkiem uzskatāmas par kompetentajām iestādēm.

2. Dalībvalstis ne vēlāk kā … (*) dara zināmus Komisijai kompetento iestāžu nosaukumus un adreses. Dalībvalstis ziņo Komisijai par izmaiņām kompetento iestāžu nosaukumos un adresēs.

Komisija publisko kompetento iestāžu sarakstu.

59. pants

Sodi

Dalībvalstis nosaka noteikumus par sodiem, ko piemēro par tādu valsts noteikumu pārkāpumiem, kas ir pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, un veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu to izpildi. Paredzētajiem sodiem jābūt efektīviem, samērīgiem un preventīviem. Dalībvalstis ne vēlāk kā … (**) paziņo par šiem noteikumiem Komisijai un nekavējoties paziņo tai par visiem to turpmākiem grozījumiem.

60. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstis ne vēlāk kā … (***) pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis tūlīt dara zināmus Komisijai minēto noteikumu tekstus, kā arī minēto noteikumu un šīs direktīvas atbilstības tabulu.

Dalībvalstis piemēro minētos noteikumus no … (****).

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.

2. Dalībvalstis dara zināmus Komisijai savu tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

61. pants

Atcelšana

Direktīvu 86/609/EEK atceļ no … (*****).

Norādes uz atcelto direktīvu lasāmas kā norādes uz šo direktīvu.

62. pants

Pārejas noteikumi

1. Normatīvos un administratīvos aktus, kas ir pieņemti saskaņā ar *37. līdz 45.* pantu, dalībvalstis nepiemēro projektiem, kas sākti pirms … (*****) un kuru ilgums nepārsniedz ‖ trīs gadus pēc … (*****).

2. Projektiem, kas ir sākti pirms (*****) un kuru ilgums nepārsniedz ‖ trīs gadus pēc … (*****), līdz … (*****) jāsaņem projekta atļauja.

(*) *Trīs mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.*
(**) *60. panta 1. punkta pirmajā daļā minētais datums.*
(***) *18 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā.*
(****) *1. janvāris nākamajā gadā pēc transponēšanas dienas, kā norādīts 60. panta 1. punkta pirmajā daļā.*
(*****) *60. panta 1. punkta otrajā daļā minētais datums.*

63. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

64. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

‖,

Eiropas Parlamenta vārdā — priekšsēdētājs

Padomes vārdā — priekšsēdētājs

I PIELIKUMS

2. panta 2. punkta *b apakšpunktā* minētās bezmugurkaulnieku ***kārtas***

▌

— Galvkāji

— ***Jūras vēžu un upesvēžu apakškārtas*** desmitkājvēži

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

II PIELIKUMS

11. panta 1. punktā otrajā daļā minēto dzīvnieku saraksts

1. Varde (Xenopus (laevis, tropicalis), Rana (temporaria, pipiens))

2. Pele (Mus musculus)

3. Žurka (Rattus norvegicus)

4. Jūrascūciņa (Cavia porcellus)

5. Zeltainais kāmis (Mesocricetus auratus)

6. Ķīnas kāmis (Cricetulus griseus)

7. Smilšu pele (Meriones unguiculatus)

▌

8. Suns (Canis familiaris)

9. Kaķis (Felis catus)

10. Visu sugu primāti (izņemot cilvēku ģints primātus)

11. Zebras zivs (Danio danio)

III PIELIKUMS

11. panta 1. punkta trešajā daļā minēto primātu (izņemot cilvēku ģints primātus) un datumu saraksts

Suga	Datums
Parastais kalitrikss (Callithrix jacchus)	[transponēšanas panta pirmā punkta otrajā daļā minētais piemērošanas datums]
Garastes makaks (Macaca fascicularis)	[***10 gadus*** pēc direktīvas transponēšanas]
Rēzus pērtiķis (Macaca mulatta)	[***10 gadus*** pēc direktīvas transponēšanas]
Citi primāti (izņemot cilvēku ģints primātus)	[10 gadus pēc direktīvas pārņemšanas]

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

IV PIELIKUMS

34. pantā minētie kopšanas un izmitināšanas standarti

ASADAĻA. VISPĀRĪGĀ SADAĻA

Kopšanas un izmitināšanas apstākļus pielāgo zinātniskajam mērķim.

1. TELPASTELPAS

Izmitināšanas apstākļus pielāgo zinātniskajam mērķim.

1.1. Funkcijas un vispārīgā konstrukcija

a) Visas telpas projektē tā, lai radītu vidi, kurā ievērotas tajās turamās sugas dzīvnieku fizioloģiskās un etoloģiskās vajadzības. Telpas arī projektē un apsaimnieko tā, lai novērstu nepiederošu cilvēku piekļūšanu un dzīvnieku iekļūšanu vai izkļūšanu.

b) Iestādēm ir aktīvas apkopes programma, lai novērstu un izlabotu defektus ēkās un aprīkojumā.

1.2. Turēšanas telpas

a) Iestādē ir regulārs un efektīvs telpu tīrīšanas grafiks, un tajā uztur apmierinošus higiēnas standartus.

b) Ja dzīvniekiem ļauts brīvi pārvietoties, sienas un grīdas ir klātas ar virsmas materiālu, kas izturīgs pret stipro nolietošanos, ko rada dzīvnieki un tīrīšana. Materiāls nekaitē dzīvnieku veselībai un ir tāds, lai dzīvnieki nevarētu savainoties. Papildus jāaizsargā aprīkojums vai ierīces, lai dzīvnieki tās nevarētu sabojāt vai paši savainoties.

c) Nesaderīgas sugas, piemēram, plēsoņas un medījamos dzīvniekus, vai dzīvniekus, kam ir vajadzīgi atšķirīgi vides apstākļi, neizmitina vienā telpā un — plēsoņu un medījamo dzīvnieku gadījumā — saredzamā, saožamā vai sadzirdamā attālumā.

1.3. Vispārīgiem un īpašiem mērķiem paredzētas procedūru telpas

a) Visās iestādēs ir pieejams tāds laboratorijas aprīkojums, lai varētu veikt vienkāršas diagnosticējošas pārbaudes, pēcnāves apskati un/vai tādu paraugu noņemšanu, kuru plašāku laboratorisku izmeklēšanu veic citur.

b) Ir telpas, kurās var izolēt jauniegūtus dzīvniekus, līdz var noteikt to veselības stāvokli un novērtēt un līdz minimumam samazināt iespējamo veselības apdraudējumu pārējiem dzīvniekiem.

c) Ir telpas, lai slimus vai ievainotus dzīvniekus nepieciešamības gadījumā varētu turēt atsevišķi.

1.4. Palīgtelpas

a) Noliktavas telpas projektē, izmanto un uztur tā, lai nodrošinātu barības un pakaišu kvalitāti. Šīs telpas ir aizsargātas pret parazītiem un kukaiņiem. Citus materiālus, kurus var piesārņot vai kuri var radīt apdraudējumu dzīvniekiem vai apkalpojošam personālam, glabā atsevišķi.

b) Tīrīšanas un mazgāšanas vietas ir pietiekami plašas, lai tajās izvietotu lietotā aprīkojuma tīrīšanas un dezinfekcijas iekārtas. Tīrīšanas procesu organizē tā, lai nošķirtu tīrā un netīrā aprīkojuma plūsmu un tādējādi novērstu tikko notīrītā aprīkojuma piesārņošanu.

c) Iestādes nodrošina nobeigušos dzīvnieku un dzīvnieku atkritumu higiēnisku uzglabāšanu un iznīcināšanu. Iestādē ir ieviesti īpaši pasākumi toksisku, radioaktīvu vai infekciozu atkritumu apstrādei, glabāšanai un likvidēšanai.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

2. VIDE UN TĀS KONTROLE

2.1. Vēdināšana

a) Turēšanas telpās un dzīvnieku sprostos ir atbilstīga ventilācijas sistēma, kas piemērota tajās turēto sugu vajadzībām.

b) Gaisu telpā atjauno ar regulāriem starplaikiem.

c) Ventilācijas sistēma ir konstruēta tā, lai izvairītos no kaitīga caurvēja un trokšņiem.

d) Smēķēšana telpās, kurās atrodas dzīvnieki, ir aizliegta.

2.2. Temperatūra

a) Temperatūru turēšanas telpās pielāgo sugai, kas tajās iemitināta. Temperatūru turēšanas telpās mēra un reģistrē ik dienas.

b) Dzīvniekus nedrīkst turēt ārā tādos klimatiskos apstākļos, kas tiem var radīt diskomfortu.

2.3. Mitrums

Mitrumu turēšanas telpās pielāgo sugai, kas tajās iemitināta.

2.4. Apgaismojums

a) Ja dabiskais apgaismojums nenodrošina piemērotu gaismas/tumsas ciklu, nodrošina kontrolētu apgaismojumu, lai apmierinātu dzīvnieku bioloģiskās vajadzības un nodrošinātu apmierinošu darba vidi.

b) Apgaismojums atbilst dzīvnieku kopšanas procedūru un dzīvnieku apskates vajadzībām.

c) Nodrošina sugai pielāgotus regulārus fotoperiodus un apgaismojuma intensitāti.

d) Turot albīnus dzīvniekus, apgaismojumu regulē, ņemot vērā to jutīgumu pret gaismu.

2.5. Troksnis

a) Trokšņa līmeni dzīvnieku dzirdes diapazonā, ieskaitot ultraskaņu, samazina līdz minimumam, jo īpaši dzīvnieku atpūtas laikā.

b) Iestādes signalizācijas sistēmu radītās skaņas neietilpst dzīvnieku dzirdes diapazonā, ja tas neierobežo to sadzirdamību cilvēkiem.

c) Turēšanas telpas aprīko ar skaņas izolācijas un slāpēšanas materiāliem.

2.6. Signalizācijas sistēmas

a) Iestādēm, kurās izmanto elektriskas un mehāniskas iekārtas vides kontrolei un aizsardzībai, ir rezerves sistēma, lai uzturētu būtiskos pakalpojumus un avārijas apgaismojuma sistēmas un lai nodrošinātu, ka brīdinājuma sistēmas pašas spēj darboties bez atteices.

b) Apkures un ventilācijas sistēmas aprīko ar kontrolierīcēm un signālierīcēm.

c) Redzamā vietā ir novieto skaidras instrukcijas par rīcību ārkārtas gadījumos.

3. APRŪPE

Aprūpi pielāgo zinātniskajam mērķim.

3.1. Veselības aprūpe

a) Iestādēs ir izveidota stratēģija, lai nodrošinātu, ka tiek uzturēts tāds dzīvnieku veselības stāvoklis, kas nodrošina dzīvnieku labturību un atbilst zinātniskajām prasībām. Šajā stratēģijā ietilpst mikrobioloģiskā uzraudzības programma, plāni rīcībai veselības traucējumu gadījumā un noteiktie veselības parametri un procedūras jaunu dzīvnieku ieviešanai.

b) Dzīvnieku pārbaudes vismaz reizi dienā veic personāls, kas objektā atbild par dzīvnieku labturību un kopšanu. Pārbaudēs ietilpst dzīvnieku veselības novērošana, un tās nodrošina, ka tiek identificēti slimi vai ievainoti dzīvnieki un veikti attiecīgi pasākumi.

3.2. Gūstīšana savvaļā

a) Ja ir vajadzība dzīvniekus gūstīt savvaļā, to ar humāniem paņēmieniem veic personas, kas prot šādas metodes izmantot. Pēc iespējas samazina gūstīšanas procedūru ietekmi uz pārējiem savvaļas dzīvniekiem un to biotopiem.

b) Ja gūstīšanas laikā vai pēc tam atklājas, ka dzīvnieks ir savainots vai nevesels, tiklīdz iespējams, to izmeklē kompetenta persona un tiek veikti pasākumi, lai mazinātu dzīvnieka ciešanas; prioritāte ir dzīvnieka atveseļošanās.

c) Sagūstīšanas vietās ir pieejami attiecīgajai sugai piemēroti pārvadāšanas konteineri un transporta līdzekļi — gadījumam, ja dzīvnieki jāpārvieto izmeklēšanas vai ārstēšanas vajadzībām.

d) Veic īpašus pasākumus savvaļā sagūstītu dzīvnieku aklimatizēšanai, karantīnai, izmitināšanai, kopšanai un aprūpei.

3.3. Izmitināšana un vides daudzveidīgošana

a) Izmitināšana

Dzīvniekus, kas pēc dabas nav vienpatņi, izmitina kopā ar citiem īpatņiem stabilās saderīgu īpatņu grupās. Gadījumos, kad īpašu zinātnisku un/vai labturības iemeslu dēļ ir atļauts dzīvniekus izmitināt pa vienam un šādas izmitināšanas ētiskais izvērtējums ir labvēlīgs, šādas izmitināšanas ilgumu ierobežo līdz minimālajam nepieciešamajam periodam un saglabā redzes, dzirdes, ožas un/vai taustes kontaktu. Dzīvnieku iekļaušana vai atkārtota iekļaušana jau izveidotās grupās rūpīgi novērojama, lai izvairītos no nesaderības problēmām un sociālo attiecību traucējumiem.

b) Vides daudzveidīgošana

Visiem dzīvniekiem nodrošina telpu, kas ir pietiekami daudzveidīga, lai būtu iespējamas dažādas normālas uzvedības izpausmes. Dzīvniekiem ļauj zināmā mērā kontrolēt un izvēlēties vidi, lai mazinātu stresa izraisītu uzvedību. Iestādēs ir piemērotas vides daudzveidīgošanas metodes, lai paplašinātu dzīvniekam pieejamo darbību klāstu un palielinātu to spējas pielāgoties dzīvei nebrīvē, tostarp iespējas nodoties fiziskām nodarbēm, barības meklēšanai, manipulācijām un izziņas darbībām atkarībā no sugas. Vides daudzveidīgošanas aprīkojumu dzīvnieku sprostos pielāgo dzīvnieka sugai un individuālajām vajadzībām. Daudzveidīgošanas stratēģijas iestādēs regulāri pārskata un atjaunina.

c) Dzīvnieku sprosti

Dzīvnieku sprosti ir darināti no dzīvnieku veselībai nekaitīgiem materiāliem. To uzbūve un konstrukcija ir tāda, lai dzīvnieki nevarētu savainoties. Tie izgatavoti no izturīga materiāla, kas piemērots tīrīšanas un dezinfekcijas metodēm, ja vien tie nav vienreizlietojami. Dzīvnieku sprostu grīdas konstrukcija ir piemērota dzīvnieku sugai un vecumam un veidota tā, lai būtu vieglāk izvākt ekskrementus.

3.4. Barošana

a) Barības forma, saturs un pasniegšanas veids atbilst dzīvnieka uztura un uzvedības vajadzībām.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

b) Dzīvnieka uzturs ir garšīgs un nepiesārņots. Izvēloties izejvielas, izgatavojot, sagatavojot un pasniedzot barību, iestādes veic pasākumus, lai līdz minimumam samazinātu ķīmisko, fizikālo un mikrobioloģisko piesārņojumu.

c) Arī barības iepakojums, pārvadāšana un uzglabāšana ir tāda, lai izvairītos no piesārņojuma, bojāšanās vai bojāejas. Visas barības piltuves, siles vai citus barošanas piederumus regulāri tīra un vajadzības gadījumā sterilizē.

d) Katram dzīvniekam nodrošina iespēju piekļūt barībai un pietiekami plašu barošanās vietu, lai mazinātu sāncensību.

3.5. Dzirdīšana

a) Visiem dzīvniekiem allaž ir pieejams nepiesārņots dzeramais ūdens.

b) Ja izmanto automātiskās dzirdīšanas sistēmas, to darbību regulāri pārbauda, veic to apkopi un skalošanu, lai izvairītos no negadījumiem. Ja izmanto būrus ar vienlaidu grīdu, rūpējas par applūšanas riska samazināšanu.

c) Veic pasākumus, lai ūdens piegādi akvārijiem un tvertnēm pielāgotu katras zivju, abinieku un rāpuļu sugas vajadzībām un panesībai.

3.6. Grīdas segums, substrāts, pakaiši, guļvietas un migas materiāls

a) Allaž nodrošina sugai piemērotus guļvietas materiālus un konstrukcijas, tostarp migas materiālus vai konstrukcijas vaislas dzīvniekiem.

b) Dzīvnieku sprostā grīdas segums ir tāds, lai visiem dzīvniekiem būtu stabila un ērta atpūtas vieta. Rūpējas, lai visas guļvietas būtu tīras un sausas.

3.7. Apiešanās

Iestādes ievieš apmācības programmas, lai panāktu dzīvnieku sadarbīgumu procedūru laikā. Apmācības programmas pielāgo sugām un dzīvnieku izcelsmei, procedūrām un projekta ilgumam. Prioritāte ir sociāla saskarsme ar cilvēkiem, kuru pielāgo sugai un dzīvnieku izcelsmei, procedūrām un projekta ilgumam.

B SADAĻA. SADAĻA PAR ATSEVIŠĶĀM SUGĀM

1. Peles, žurkas, smilšu peles, kāmji un jūrascūciņas

Šajā un nākamajās tabulās par pelēm, žurkām, smilšu pelēm, kāmjiem un jūrascūciņām "sprosta augstums" nozīmē vertikālo attālumu no sprosta grīdas līdz sprosta augšējai horizontālajai daļai; vairāk nekā 50 % sprosta minimālās platības pirms vides daudzveidīgošanas ierīču pievienošanas ir šādā augstumā.

Plānojot procedūras, ņem vērā dzīvnieku iespējamo augšanu, lai nodrošinātu, ka visā pētījuma laikā ir pietiekama platība (kas sīkāk noteikta 1.1.–1.5. tabulā).

1.1. tabula. Peles

	Ķermeņa masa (g)	Sprosta minimālā platība (cm^2)	Grīdas platība vienam dzīvniekam (cm^2)	Minimālais sprosta augstums (cm)	34. panta 2. punktā minētais datums
Krājumos un procedūru laikā	līdz 20	330	60	12	[2012. gada janvāris]
	vairāk par 20, līdz 25	330	70	12	
	vairāk par 25, līdz 30	330	80	12	
	vairāk nekā 30	330	100	12	

	Ķermeņa masa (g)	Sprosta minimālā platība (cm^2)	Grīdas platība vienam dzīvniekam (cm^2)	Minimālais sprosta augstums (cm)	34. panta 2. punktā minētais datums
Vaislai		330 Monogāmam pārim (autbrīdings/inbrīdings) vai trio (inbrīdings). Par katru papildu mātīti ar mazuļiem jāpieskaita 180 cm^2		12	
Krājumi pie audzētājiem (*) Sprosta lielums 950 cm^2	mazāk par 20	950	40	12	
Sprosta lielums 1 500 cm^2	mazāk par 20	1 500	30	12	

(*) Peles pēc atšķiršanas var turēt šādā lielākā blīvumā īsajā periodā no atšķiršanas līdz izvešanai, ar nosacījumu, ka dzīvniekus tur lielākos sprostos ar pietiekami daudzveidīgu vidi. Tādi turēšanas apstākļi nedrīkst izraisīt labturības deficītu: agresijas, saslimstības un mirstības līmeņa pieaugumu, stereotipu uzvedību un citus uzvedības trūkumus, svara zudumu vai citādu fizioloģisku vai uzvedības reakciju uz stresu.

1.2. tabula. Žurkas

	Ķermeņa masa (g)	Sprosta minimālā platība (cm^2)	Grīdas platība vienam dzīvniekam (cm^2)	Sprosta minimālais augstums (cm)	34. panta 2. punktā minētais datums
Krājumos un procedūru laikā (*)	līdz 200	800	200	18	[2012. gada janvāris]
	vairāk par 200, līdz 300	800	250	18	
	vairāk par 300, līdz 400	800	350	18	
	vairāk par 400, līdz 600	800	450	18	
	vairāk nekā 600	1 500	600	18	
vaislai		800 Māte ar mazuļiem. Par katru papildu pieaugušo dzīvnieku, ko pastāvīgi iemitina sprostā, jāpieskaita 400 cm^2		18	
Krājumi pie audzētājiem (**) Sprosta lielums 1 500 cm^2	līdz 50	1 500	100	18	
	vairāk par 50, līdz 100	1 500	125	18	
	vairāk par 100, līdz 150	1 500	150	18	
	vairāk par 150, līdz 200	1 500	175	18	
Krājumi pie audzētājiem (**) Sprosta lielums 2 500 cm^2	līdz 100	2 500	100	18	
	vairāk par 100, līdz 150	2 500	125	18	
	vairāk par 150, līdz 200	2 500	150	18	

(*) Pētījumos visa mūža garumā dzīvniekiem nodrošina piemērota lieluma sprostus, lai dzīvniekus varētu turēt grupā. Ja katram dzīvniekam atvēlētā telpa kļūst mazāka par norādīto, prioritāra ir stabilu sociālo struktūru saglabāšana.

(**) Žurkas pēc atšķiršanas var turēt šādā blīvumā īsajā periodā no atšķiršanas līdz izvešanai, ar nosacījumu, ka dzīvniekus tur lielākos sprostos ar pietiekami daudzveidīgu vidi. Tādi turēšanas apstākļi nedrīkst izraisīt labturības deficītu: agresijas, saslimstības un mirstības līmeņa pieaugumu, stereotipu uzvedību un citus uzvedības trūkumus, svara zudumu vai citādu fizioloģisku vai uzvedības reakciju uz stresu.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

1.3. tabula. Smilšu peles

	Ķermeņa masa (g)	Sprosta minimālā platība (cm^2)	Grīdas platība vienam dzīvniekam (cm^2)	Sprosta minimālais augstums (cm)	34. panta 2. punktā minētais datums
Krājumos un procedūru laikā	līdz 40	1 200	150	18	[2012. gada janvāris]
	vairāk nekā 40	1 200	250	18	
Vaislai		1 200 Monogāms pāris vai trio ar mazuļiem		18	

1.4. tabula. Kāmji

	Ķermeņa masa (g)	Sprosta minimālā platība (cm^2)	Grīdas platība vienam dzīvniekam (cm^2)	Sprosta minimālais augstums (cm)	34. panta 2. punktā minētais datums
Krājumos un procedūru laikā	līdz 60	800	150	14	[2012. gada janvāris]
	vairāk par 60, līdz 100	800	200	14	
	vairāk nekā 100	800	250	14	
Vaislai		800 Māte vai monogāms pāris ar mazuļiem		14	
Krājumi pie audzētājiem (*)	mazāk par 60	1 500	100	14	

(*) Kāmjus pēc atšķiršanas var turēt šādā blīvumā īsajā periodā no atšķiršanas līdz izvešanai, ar nosacījumu, ka dzīvniekus tur lielākos sprostos ar pietiekami daudzveidīgu vidi. Tādi turēšanas apstākļi nedrīkst izraisīt labturības deficītu: agresijas, saslimstības un mirstības līmeņa pieaugumu, stereotipu uzvedību un citus uzvedības trūkumus, svara zudumu vai citādu fizioloģisku vai uzvedības reakciju uz stresu.

1.5. tabula. Jūrascūciņas

	Ķermeņa masa (g)	Sprosta minimālā platība (cm^2)	Grīdas platība vienam dzīvniekam (cm^2)	Sprosta minimālais augstums (cm)	34. panta 2. punktā minētais datums
Krājumos un procedūru laikā	līdz 200	1 800	200	23	[2012. gada janvāris]
	vairāk par 200, līdz 300	1 800	350	23	
	vairāk par 300, līdz 450	1 800	500	23	
	vairāk par 450, līdz 700	2 500	700	23	
	vairāk nekā 700	2 500	900	23	

	Ķermeņa masa (g)	Sprosta minimālā platība (cm^2)	Grīdas platība vienam dzīvniekam (cm^2)	Sprosta minimālais augstums (cm)	34. panta 2. punktā minētais datums
Vaislai		2 500 Pāris ar mazuļiem. Par katru papildu vaislas mātīti jāpieskaita 1 000 cm^2		23	

2. Truši

Sprostā izvieto paaugstinājumus. Paaugstinājums ir tāds, lai dzīvnieks varētu uz tā gulēt un sēdēt un zem tā brīvi kustēties, un tas nedrīkst nosegt vairāk nekā 40 % grīdas platības. Ja ārkārtēju zinātnisku vai veterināru iemeslu dēļ plauktu nevar lietot, sprosta platību palielina par 33 % vienam trusim un par 60 % diviem trušiem. Ja paaugstinājumu ierīko trušiem, kas ir jaunāki par 10 nedēļām, paaugstinājuma platība ir vismaz 55×25 cm un augstums no grīdas ir tāds, lai dzīvnieki to varētu izmantot.

2.1. tabula. Truši pēc 10. dzīves nedēļas

2.1. tabula attiecas gan uz būriem, gan aplokiem. Papildu grīdas platība vienam trusim ir vismaz 3 000 cm^2 trešajam, ceturtajam, piektajam un sestajam trusim, bet, pārsniedzot skaitu seši, katram trusim papildus rēķina 2 500 cm^2.

Galīgā ķermeņa masa (kg)	Minimālā grīdas platība vienam vai diviem labi satiekošiem dzīvniekiem (cm^2)	Minimālais augstums (cm)	34. panta 2. punktā minētais datums
mazāk par 3	3 500	45	[2012. gada janvāris]
no 3 līdz 5	4 200	45	
vairāk nekā 5	5 400	60	

2.2. tabula. Trušu māte un metiens

Trušu mātes masa (kg)	Sprosta minimālā platība (cm^2)	Papildplatība migām (cm^2)	Minimālais augstums (cm)	34. panta 2. punktā minētais datums
mazāka par 3	3 500	1 000	45	[2012. gada janvāris]
no 3 līdz 5	4 200	1 200	45	
vairāk nekā 5	5 400	1 400	60	

2.3. tabula. Par 10 nedēļām jaunāki truši

2.3. tabula attiecas gan uz būriem, gan aplokiem.

Vecums	Sprosta minimālā platība (cm^2)	Minimālā grīdas platība vienam dzīvniekam (cm^2)	Minimālais augstums (cm)
No atšķiršanas līdz 7 ned.	4 000	800	40
No 7 līdz 10 ned.	4 000	1 200	40

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

2.4. tabula. Truši: optimālie izmēri paaugstinājumiem sprostos, kuru izmēri ir norādīti 2.1. tabulā.

Vecums nedēļās	Galīgā ķermeņa masa (kg)	Optimālais lielums (cm × cm)	Optimālais augstums no sprosta grīdas (cm)	34. panta 2. punktā minētais datums
vairāk nekā 10	mazāk par 3	55 × 25	25	[2012. gada janvāris]
	no 3 līdz 5	55 × 30	25	
	vairāk par 5	60 × 35	30	

3. Kaķi

3.1. tabula. Kaķi

Minimālā platība, kurā var turēt kaķeni ar kaķēniem, ir platība, kāda piemērota vienam kaķim, un to pakāpeniski paplašina tā, lai līdz četru mēnešu vecumam kaķēni būtu pārvietoti, ievērojot telpas prasības pieaugušiem kaķiem.

Attālums starp barošanas vietām un pakaišu paplātēm nav mazāks par 0,5 m, un tās nedrīkst mainīt vietām.

	Grīda (*) (m^2)	Plaukti (m^2)	Augstums (m)	34. panta 2. punktā minētais datums
Minimums vienam pieaugušam dzīvniekam	1,5	0,5	2	[2017. gada janvāris]
Katram papildu dzīvniekam pieskaita vēl	0,75	0,25	–	

(*) Piezīme. Grīdas platība bez plauktiem.

4. Suņi

Iekšējais sprosts aizņem vismaz 50 % no minimālās platības, kas jāatvēl suņiem saskaņā ar 4.1. tabulu.

Turpmāk noteiktais telpas lielums balstās uz prasībām, kas noteiktas dzinējsuņu turēšanai, bet lielākiem šķirnes suņiem, kā sanbernārs vai īru vilku suns, jāatvēl krietni lielāka platība, nekā norādīts 4.1. tabulā. Citām šķirnēm, kas nav laboratorijas dzinējsuņi, atvēlamo telpu nosaka, konsultējoties ar veterinārārstu.

4.1. tabula. Suņi

Suņus, kurus tur pāros vai grupās, var izmitināt platībā, kas ir puse no kopējās paredzētās platības (2 m^2 sunim līdz 20 kg, 4 m^2 sunim virs 20 kg), kad ar tiem veic šajā direktīvā noteiktās procedūras, ja tādai nošķiršanai ir būtiska zinātniska nozīme.

Barojošai kucei ar kucēniem atvēl tādu pašu platību kā vienai tāda paša svara kucei. Aizgaldu kucei ar kucēniem projektē tā, lai kuce varētu pārvietoties uz papildu nodalījumu vai paaugstinājumu prom no kucēniem.

Masa (kg)	Sprosta minimālā platība (m^2)	Minimālā grīdas platība vienam vai diviem dzīvniekiem (m^2)	Katram papildu dzīvniekam vēl vismaz (m^2)	Minimālais augstums (m)	34. panta 2. punktā minētais datums
līdz 20	4	4	2	2	[2017. gada janvāris]
vairāk nekā 20	8	8	4	2	

4.2. tabula. Suņi — saime pēc atšķiršanas no mātes

Suņa masa (kg)	Sprosta minimālā platība (m^2)	Minimālā grīdas platība vienam dzīvniekam (m^2)	Minimālais augstums (m)	34. panta 2. punktā minētais datums
līdz 5	4	0,5	2	[2017. gada janvāris]
vairāk par 5, līdz 10	4	1,0	2	
vairāk par 10, līdz 15	4	1,5	2	
vairāk par 15, līdz 20	4	2	2	
vairāk nekā 20	8	4	2	

5. Baltie seski

5. tabula. Baltie seski

	Sprosta minimālā platība (cm^2)	Minimālā grīdas platība vienam dzīvniekam (cm^2)	Minimālais augstums (cm)	34. panta 2. punktā minētais datums
Dzīvnieki līdz 600 g	4 500	1 500	50	[2012. gada janvāris]
Dzīvnieki virs 600 g	4 500	3 000	50	
Pieauguši tēviņi	6 000	6 000	50	
Mātīte ar mazuļiem	5 400	5 400	50	

6. Primāti (izņemot cilvēku ģints primātus)

6.1. tabula. Parastie kalitriksi un tamarīni

	Minimālā sprosta grīdas platība 1 (*) vai 2 dzīvniekiem kopā ar mazuļiem līdz 5 mēn. (m^2)	Minimālā kubatūra vienam papildu dzīvniekam, kas vecāks par 5 mēn. (m^3)	Minimālais sprosta augstums (m) (**)	34. panta 2. punktā minētais datums
Parastie kalitriksi	0,5	0,2	1,5	[2017. gada janvāris]
Tamarīni	1,5	0,2	1,5	

(*) Dzīvniekus tur pa vienam tikai ārkārtas apstākļos.
(**) Sprosta augšai jābūt vismaz 1,8 m no grīdas.

6.2. tabula. Vāverpērtiķi (saimiri)

Minimālā grīdas platība 1 (*) vai 2 dzīvniekiem (m^2)	Minimālā kubatūra vienam papildu dzīvniekam, kas vecāks par 6 mēn. (m^3)	Minimālais sprosta augstums (m)	34. panta 2. punktā minētais datums
2,0	0,5	1,8	[2017. gada janvāris]

(*) Dzīvniekus tur pa vienam tikai ārkārtas apstākļos.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

6.3. tabula. Makaki un zaļie pērtiķi (*)

	Sprosta minimālā platība (m^2)	Sprosta minimālā kubatūra (m^3)	Minimālā kubatūra vienam dzīvniekam (m^3)	Minimālais sprosta augstums (m)	34. panta 2. punktā minētais datums
Dzīvnieki, kas jaunāki par 3 g. (**)	2,0	3,6	1,0	1,8	[2017. gada janvāris]
Dzīvnieki no 3 g. (***)	2,0	3,6	1,8	1,8	
Dzīvnieki, ko tur vaislai (****)			3,5	2,0	

(*) Dzīvniekus tur pa vienam tikai ārkārtas apstākļos.
(**) Sprostā ar minimālajiem izmēriem var turēt līdz trim dzīvniekiem.
(***) Sprostā ar minimālajiem izmēriem var turēt līdz diviem dzīvniekiem.
(****) Audzēšanas kolonijās papildu vieta/kubatūra nav vajadzīga dzīvnieku mazuļiem līdz divu gadu vecumam, kurus izmitina kopā ar māti.

6.4. tabula. Paviāni (*)

	Sprosta minimālā platība (m^2)	Sprosta minimālā kubatūra (m^3)	Minimālā kubatūra vienam dzīvniekam (m^3)	Minimālais sprosta augstums (m)	34. panta 2. punktā minētais datums
Dzīvnieki (**), kas jaunāki par 4 g.	4,0	7,2	3,0	1,8	[2017. gada janvāris]
Dzīvnieki (**) no 4 g.	7,0	12,6	6,0	1,8	
Dzīvnieki, ko tur vaislai (***)			12,0	2,0	

(*) Dzīvniekus tur pa vienam tikai ārkārtas apstākļos.
(**) Sprostā ar minimālajiem izmēriem var turēt līdz diviem dzīvniekiem.
(***) Audzēšanas kolonijās papildu vieta/kubatūra nav vajadzīga dzīvnieku mazuļiem līdz divu gadu vecumam, kurus izmitina kopā ar māti.

7. Lauksaimniecības dzīvnieki

7.1. tabula. Liellopi

Ķermeņa masa (kg)	Sprosta minimālā platība (m^2)	Minimālā grīdas platība vienam dzīvniekam (m^2/dzīvniekam)	Siles platība neierobežotai tādu liellopu barošanai, kuru ragi ir apzāģēti (m/dzīvniekam)	Siles platība ierobežotai tādu liellopu barošanai, kuru ragi ir apzāģēti (m/dzīvniekam)	34. panta 2. punktā minētais datums
līdz 100	2,50	2,30	0,10	0,30	[2017. gada janvāris]
vairāk par 100, līdz 200	4,25	3,40	0,15	0,50	
vairāk par 200, līdz 400	6,00	4,80	0,18	0,60	
vairāk par 400, līdz 600	9,00	7,50	0,21	0,70	
vairāk par 600, līdz 800	11,00	8,75	0,24	0,80	
vairāk nekā 800	16,00	10,00	0,30	1,00	

7.2. tabula. Aitas un kazas

Ķermeņa svars (kg)	Sprosta minimālā platība (m^2)	Minimālā grīdas platība vienam dzīvniekam (m^2/dzīvniekam)	Minimālais šķērssienas augstums (m)	Siles platība neierobežotai barošanai (m/dzīvniekam)	Siles platība ierobežotai barošanai (m/dzīvniekam)	34. panta 2. punktā minētais datums
mazāk par 20	1,0	0,7	1,0	0,10	0,25	[2017. gada janvāris]
vairāk par 20, līdz 35	1,5	1,0	1,2	0,10	0,30	
vairāk par 35, līdz 60	2,0	1,5	1,2	0,12	0,40	
vairāk nekā 60	3,0	1,8	1,5	0,12	0,50	

7.3. tabula. Cūkas un pundurcūkas

Dzīvsvars (kg)	Sprosta minimālā platība (*) (m^2)	Minimālā grīdas platība vienam dzīvniekam (m^2/dzīvniekam)	Minimālā guļamā platība vienam dzīvniekam (termiski neitrālos apstākļos) (m^2/dzīvniekam)	32. panta 2. punktā minētais datums
līdz 5	2,0	0,20	0,10	[2017. gada janvāris]
vairāk par 5, līdz 10	2,0	0,25	0,11	
vairāk par 10, līdz 20	2,0	0,35	0,18	
vairāk par 20, līdz 30	2,0	0,50	0,24	
vairāk par 30, līdz 50	2,0	0,70	0,33	
vairāk par 50, līdz 70	3,0	0,80	0,41	
vairāk par 70, līdz 100	3,0	1,00	0,53	
vairāk par 100, līdz 150	4,0	1,35	0,70	
vairāk nekā 150	5,0	2,50	0,95	
pieauguši (parastie) kuiļi	7,5		1,30	

(*) Cūkas var īsu laiku turēt mazākā sprostā, piemēram, sadalot galveno sprostu ar starpsienām, ja tam ir veterināri vai eksperimentāli iemesli, piemēram, ja ir vajadzīga individuāla barības uzņemšana.

7.4. tabula. Zirgi

Īsākajai malai jābūt vismaz 1,5 × dzīvnieka skausta augstums. Iekštelpu sprostu augstums ir tāds, lai dzīvnieki varētu saslieties pakaļkājās pilnā augumā.

Skausta augstums (m)	Minimālā grīdas platība/dzīvniekam (m^2/dzīvnieks)			Minimālais sprosta augstums (m)	34. panta 2. punktā minētais datums
	Katram dzīvniekam, ko tur pa vienam vai grupās līdz 3 dzīvniekiem	Katram dzīvniekam, ko tur grupās pa 4 vai vairāk dzīvniekiem	Atnešanās steliņģis/ķēve ar kumeļu		
1–1,40	9,0	6,0	16	3,00	[2017. gada janvāris]
vairāk par 1,40, līdz 1,60	12,0	9,0	20	3,00	
vairāk par 1,60	16,0	(skausta augstums × 2)^2 (*)	20	3,00	

(*) Lai nodrošinātu pietiekami daudz vietas, atvēlēto vietu katram dzīvniekam aprēķina, ņemot vērā skausta augstumu.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

8. Putni

8.1. tabula. Mājas vistas

Ja zinātnisku iemeslu dēļ nevar nodrošināt minimālo sprosta izmēru, izmēģinājuma veicējs, konsultējoties ar veterināru, pamato sprostā ievietošanas ilgumu. Tādos apstākļos putnus var turēt mazākos sprostos ar pietiekami daudzveidīgu vidi un minimālo grīdas platība 0,75 m^2.

Ķermeņa masa (g)	Sprosta minimālā platība (m^2)	Minimālā platība vienam putnam (m^2)	Minimālais augstums (cm)	Minimālais barības siles garums vienam putnam (cm)	34. panta 2. punktā minētais datums
Līdz 200	1,00	0,025	30	3	[2012. gada janvāris]
vairāk par 200, līdz 300	1,00	0,03	30	3	
vairāk par 300, līdz 600	1,00	0,05	40	7	
vairāk par 600, līdz 1 200	2,00	0,09	50	15	
vairāk par 1 200, līdz 1 800	2,00	0,11	75	15	
vairāk par 1 800, līdz 2 400	2,00	0,13	75	15	
vairāk par 2 400	2,00	0,21	75	15	

8.2. tabula. Mājas tītari

Visu sprosta malu garums ir vismaz 1,5 m. Ja zinātnisku iemeslu dēļ nevar nodrošināt minimālo sprosta izmēru, izmēģinājuma veicējs, konsultējoties ar veterināru, pamato sprostā ievietošanas ilgumu. Tādos apstākļos putnus var turēt mazākos sprostos ar pietiekami daudzveidīgu vidi, minimālo grīdas platību 0,75 m^2 un minimālo augstumu 50 cm putniem līdz 0,6 kg, 75 cm putniem līdz 4 kg un 100 cm putniem virs 4 kg. Šajos sprostos var izmitināt mazas putnu grupas, ievērojot 8.2. tabulā norādīto atvēlēto telpu.

Ķermeņa masa (kg)	Sprosta minimālā platība (m^2)	Minimālā platība vienam putnam (m^2)	Minimālais augstums (cm)	Minimālais barības siles garums vienam putnam (cm)	34. panta 2. punktā minētais datums
līdz 0,3	2,00	0,13	50	3	[2012. gada janvāris]
vairāk par 0,3, līdz 0,6	2,00	0,17	50	7	
vairāk par 0,6, līdz 1	2,00	0,30	100	15	
vairāk par 1, līdz 4	2,00	0,35	100	15	
vairāk par 4, līdz 8	2,00	0,40	100	15	
vairāk par 8, līdz 12	2,00	0,50	150	20	
vairāk par 12, līdz 16	2,00	0,55	150	20	
vairāk par 16, līdz 20	2,00	0,60	150	20	
vairāk nekā 20	3,00	1,00	150	20	

8.3. tabula. Paipalas

Ķermeņa masa (g)	Sprosta minimālā platība (m^2)	Platība vienam putnam, izmitinot pārī (m^2)	Platība vienam papildu putnam, izmitinot grupā (m^2)	Minimālais augstums (cm)	Minimālais barības siles garums vienam putnam (cm)	34. panta 2. punktā minētais datums
Līdz 150	1,00	0,5	0,10	20	4	[2012. gada janvāris]
Vairāk nekā 150	1,00	0,6	0,15	30	4	

8.4. tabula. Pīles un zosis

Ja zinātnisku iemeslu dēļ nevar nodrošināt minimālo sprosta izmēru, izmēģinājuma veicējs, konsultējoties ar veterināru, pamato sprostā ievietošanas ilgumu. Tādos apstākļos putnus var turēt mazākos sprostos ar pietiekami daudzveidīgu vidi un minimālo grīdas platību 0,75 m^2. Šajos sprostos var izmitināt mazas putnu grupas, ievērojot 8.4. tabulā norādīto atvēlēto telpu.

Ķermeņa masa (g)	Sprosta minimālā platība (m^2)	Platība vienam putnam (m^2) (*)	Minimālais augstums (cm)	Minimālais barības siles garums vienam putnam (cm)	34. panta 2. punktā minētais datums
Pīles					[2012. gada janvāris]
līdz 300	2,00	0,10	50	10	
vairāk par 300, līdz 1 200 (**)	2,00	0,20	200	10	
vairāk par 1 200, līdz 3 500	2,00	0,25	200	15	
vairāk par 3 500	2,00	0,50	200	15	
Zosis					
līdz 500	2,00	0,20	200	10	
vairāk par 500, līdz 2 000	2,00	0,33	200	15	
vairāk par 2 000	2,00	0,50	200	15	

(*) Ietver dīķi ar minimālo platību 0,5 m^2 uz 2 m^2 sprosta platības un minimālo dziļumu 30 cm. Dīķis var aizņemt līdz 50 % no sprosta minimālās platības.

(**) Putnus pirms apspalvošanās var turēt sprostos ar minimālo augstumu 75 cm.

8.5. tabula. Pīles un zosis: dīķa minimālie izmēri (*)

	Platība (m^2)	Dziļums (cm)
Pīles	0,5	30
Zosis	0,5	no 10 līdz 30

(*) Dīķa lielums 2 m^2 sprostam. Dīķis var aizņemt līdz 50 % no sprosta minimālās platības.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

8.6. tabula. Baloži

Sprosti ir gari un šauri (piemēram, 2×1 m), nevis kvadrātveida, lai putni varētu veikt īsus lidojumus.

Grupas lielums	Sprosta minimālā platība (m^2)	Minimālais augstums (cm)	Minimālais barības siles garums vienam putnam (cm)	Minimālais laktas garums vienam putnam (cm)	34. panta 2. punktā minētais datums
Līdz 6	2	200	5	30	[2012. gada janvāris]
no 7 līdz 12	3	200	5	30	
Katram papildu putnam, kad skaits pārsniedz 12	0,15		5	30	

8.7. tabula. Svītrainās žubītes (amadīni)

Sprosti ir gari un šauri (piemēram, 2×1 m), lai putni varētu veikt īsus lidojumus. Vairošanās procesu izpētes nolūkā putnu pārus var izmitināt mazākās novietnēs ar pietiekami daudzveidīgu vidi un minimālo grīdas platību 0,5 m^2 un minimālo augstumu 40 cm Izmēģinājuma veicējs, konsultējoties ar veterināru, pamato iesprostošanas ilgumu.

Grupas lielums	Sprosta minimālā platība (m^2)	Minimālais augstums (cm)	Minimālais barības trauku skaits	34. panta 2. punktā minētais datums
Līdz 6	1,0	100	2	[2012. gada janvāris]
7–12	1,5	200	2	
13–20	2,0	200	3	
katram papildu putnam,kad skaits pārsniedz 20	0,05		viens 6 putniem	

9. Abinieki

9.1. tabula. Ūdens astainie abinieki

Ķermeņa garums (*) (cm)	Minimālā ūdens virsmas platība (cm^2)	Minimālā ūdens platība katram papildu dzīvniekam grupā (cm^2)	Minimālais ūdens dziļums (cm)	Optimālā temperatūra	Relatīvais mitrums	34. panta 2. punktā minētais datums
Līdz 10	262,5	50	13	15 °C – 22 °C	100 %	[2012. gada janvāris]
vairāk par 10, līdz 15	525	110	13			
vairāk par 15, līdz 20	875	200	15			
vairāk par 20, līdz 30	1 837,5	440	15			
Vairāk nekā 30	3 150	800	20			

(*) Mēra no purna līdz kloākai.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

9.2. tabula. Ūdens bezastainie abinieki (*)

Ķermeņa garums (**) (cm)	Minimālā ūdens virsmas platība (cm^2)	Minimālā ūdens platība katram papildu dzīvniekam grupā (cm^2)	Minimālais ūdens dziļums (cm)	Optimālā temperatūra	Relatīvais mitrums	34. panta 2. punktā minētais datums
Līdz 6:	160	40	6	18 °C – 22 °C	100 %	[2012. gada janvāris]
No 6 līdz 9	300	75	8			
vairāk par 9, līdz 12	600	150	10			
vairāk nekā 12	920	230	12,5			

(*) Šie nosacījumi attiecas uz turēšanas (t. i., audzēšanas) tvertnēm, bet ne uz tvertnēm, ko izmanto dabiskai pārošanai un superovulācijai efektivitātes labad, jo šīm procedūrām vajadzīgas mazākas atsevišķas tvertnes. Vajadzīgā telpas platība noteikta pieaugušu īpatņu lieluma kategorijām; jaunuļus un kurkuļus vai nu neieskaita, vai izmērus pielāgo saskaņā ar noteikto mērogu.
(**) Mēra no purna līdz kloākai.

9.3. tabula. Daļēji ūdenī dzīvojoši bezastainie abinieki

Ķermeņa garums (*) (cm)	Sprosta minimālā platība (**) (cm^2)	Minimālā platība katram papildu dzīvniekam grupā (cm^2)	Minimālais sprosta augstums (***) (cm)	Minimālais ūdens dziļums (cm)	Optimālā temperatūra	Relatīvais mitrums	34. panta 2. punktā minētais datums
līdz 5,0	1 500	200	20	10	10 °C –15 °C	50 –80 %	[2012. gada janvāris]
vairāk par 5,0, līdz 7,5	3 500	500	30	10			
Vairāk nekā 7,5	4 000	700	30	15			

(*) Mēra no purna līdz kloākai.
(**) Viena trešdaļa sauszemes, divas trešdaļas ūdens, kas ir pietiekams, lai dzīvnieki varētu ienirt.
(***) Mērot no zemes daļas virsmas līdz iekšējai daļai terārija augšdaļā; turklāt sprosta augstums jāpielāgo iekšējam iekārtojumam.

9.4. tabula. Daļēji uz sauszemes dzīvojošie bezastainie abinieki

Ķermeņa garums (*) (cm)	Sprosta minimālā platība (**) (cm^2)	Minimālā platība katram papildu dzīvniekam grupā (cm^2)	Minimālais sprosta augstums (***) (cm)	Minimālais ūdens dziļums (cm)	Optimālā temperatūra	Relatīvais mitrums	34. panta 2. punktā minētais datums
Līdz 5,0	1 500	200	20	10	23 °C –27 °C	50–80 %	[2012. gada janvāris]
vairāk par 5,0, līdz 7,5	3 500	500	30	10			
vairāk nekā 7,5	4 000	700	30	15			

(*) Mēra no mutes līdz kloākai.
(**) Viena trešdaļa sauszemes, divas trešdaļas ūdens, kas ir pietiekams, lai dzīvnieki varētu ienirt.
(***) Mērot no zemes daļas virsmas līdz iekšējai daļai terārija augšdaļā; turklāt sprosta augstums jāpielāgo iekšējam iekārtojumam.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

9.5. tabula. Koku bezastainie abinieki

Ķermeņa garums (*) (cm)	Sprosta minimālā platība (**) (cm^2)	Minimālā platība katram papildu dzīvniekam grupā (cm^2)	Sprosta minimālais augstums (***) (cm)	Optimālā temperatūra	Relatīvais mitrums	34. panta 2. punktā minētais datums
līdz 3,0	900	100	30	18 °C –25 °C	50–70 %	[2012. gada janvāris]
Vairāk nekā 3,0	1 500	200	30			

(*) Mēra no mutes līdz kloākai.
(**) Divas trešdaļas sauszemes, viena trešdaļa baseina, kas ir pietiekams dzīvniekiem ieniršanai.
(***) Mērot no zemes daļas virsmas līdz iekšējai daļai terārija augšdaļā; turklāt sprosta augstums jāpielāgo iekšējam iekārtojumam.

10. Rāpuļi

10. 1. tabula. Ūdens bruņurupuči

Ķermeņa garums (*) (cm)	Minimālā ūdens virsmas platība (cm^2)	Minimālā ūdens virsmas platība katram papildu dzīvniekam grupā (cm^2)	Minimālais ūdens dziļums (cm)	Optimālā temperatūra	Relatīvais mitrums	34. panta 2. punktā minētais datums
līdz 5	600	100	10	20 °C –25 °C	80 –70 %	[2012. gada janvāris]
vairāk par 5, līdz 10	1 600	300	15			
vairāk par 10, līdz 15	3 500	600	20			
vairāk par 15, līdz 20	6 000	1 200	30			
vairāk par 20, līdz 30	10 000	2 000	35			
Vairāk nekā 30	20 000	5 000	40			

(*) Mēra taisnā līnijā no bruņu priekšējās malas līdz aizmugurējai malai.

10. 2. tabula. Sauszemes čūskas

Ķermeņa garums (*) (cm)	Minimālā grīdas platība (cm^2)	Minimālā platība katram papildu dzīvniekam grupā (cm^2)	Minimālais sprosta augstums (**) (cm)	Optimālā temperatūra	Relatīvais mitrums	34. panta 2. punktā minētais datums
līdz 30	300	150	10	22 °C –27 °C	60–80 %	[2012. gada janvāris]
vairāk par 30, līdz 40	400	200	12			
vairāk par 40, līdz 50	600	300	15			
vairāk par 50, līdz 75	1 200	600	20			
Vairāk nekā 75	2 500	1 200	28			

(*) Mēra no purna līdz astes galam.
(**) Mērot no zemes daļas virsmas līdz iekšējai daļai terārija augšdaļā; turklāt sprosta augstums jāpielāgo iekšējam iekārtojumam.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

V PIELIKUMS

Direktīvas 34. panta 4. punktā minēto dzīvnieku saraksts

1) Liellopi (Bos taurus un Bos indicus);

2) Aitas un kazas (Ovis aries un Capra hircus);

3) Cūkas (Sus scrofa);

4) Zirgi (Equus caballus un Equus asinus);

5) Mājas vistas (Gallus gallus domesticus);

6) Mājas tītari (Meleagris gallopavo);

7) Pīles un zosis (Anas platyrhynchos, Anser anser domesticus, Cairina moschata);

8) Mājas paipalas (Coturnix spp);

9) Baloži (Colombia livia);

10) Truši (Oryctolagus cuniculus).

VI PIELIKUMS

Humānas dzīvnieku nogalināšanas metodes

1. tabula. Zivju (ieskaitot žokleņus un apaļmutniekus) humāni nogalināšanas paņēmieni

Līdzeklis	Ātrums	Iedarbīgums	Lietošanas vieglums	Operatora drošība	Estētiskā vērtība	Kopējais novērtējums (1–5)	Piezīmes
Anestēzijas līdzekļu pārdozēšana	++	++	++	+ līdz ++	++	4 līdz 5 (*)	Var izmantot kopā ar dzīvnieka iepriekšēju sedāciju.
	++	+	+	+	++	4	Vajadzīgs īpašs aprīkojums. Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Macerācija	++	++	++	++	+	4	Tikai zivīm, kas ir īsākas par 2 cm.
Kontuzēšana	++	+	+	++	-	3	Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Kakla skriemeļu dislokācija	++	++	+	++	-	2 - ja dzīvnieks pie samaņas 5 - ja dzīvnieks nesamaņā	Neizmanto zivīm, kas > 500 g. Pēc tam jāveic smadzeņu iznīcināšana.

(*) Daži anestēzijas līdzekļi var izraisīt ādas kairinājumu, ja tos izmanto zivīm.

‖Zivīm nesamaņā var izmantot citus paņēmienus, ar nosacījumu, ka dzīvnieks pirms nāves neatgūst samaņu.

Ātrums: ++ ļoti ātri, + ātri, - lēni. Iedarbīgums: ++ ļoti efektīvi, + efektīvi, - neefektīvi. Lietošanas vieglums: ++ viegli lietot, + vajadzīgas zināšanas, - vajadzīgs apmācīts speciālists. Operatora drošība: ++ nav bīstami, + maz briesmu, - bīstami. Estētiskā vērtība: ++ estētiski pieņemami, + pieņemams vairumam cilvēku, - nav pieņemams daudziem cilvēkiem. Novērtējums: 1–5, kur 5 ir pats pieņemamākais.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

2. tabula. Humāni abinieku nogalināšanas paņēmieni

Līdzeklis	Ātrums	Iedarbīgums	Lietošanas vieglums	Operatora drošība	Estētiskā vērtība	Kopējais novērtējums (1–5)	Piezīmes
Anestēzijas līdzekļu pārdozēšana	++	++	++	++	++	5	Var izmantot kopā ar dzīvnieka iepriekšēju sedāciju.
Kontuzēšana	++	++	+	++	-	3	Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
NMB/anestēzējošas vielas maisījums (*))	+	++	-	+	+	3	Injicē vēnā, tādēļ vajadzīgas īpašas zināšanas.
Apstarošana ar mikroviļņiem	++	++	-	+	++	3	Vajadzīgs īpašs aprīkojums. Sīkiem abiniekiem.
Elektriska apdullināšana	+	+	+	-	-	2	Vajadzīgs īpašs aprīkojums. Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.

(*) NBV — neiromuskulārais blokators

Abiniekiem nesamaņā var izmantot citus paņēmienus, ar nosacījumu, ka dzīvnieks pirms nāves neatgūst samaņu.

Ātrums: ++ ļoti ātri, + ātri, - lēni. Iedarbīgums: ++ ļoti efektīvi, + efektīvi, - neefektīvi. Lietošanas vieglums: ++ viegli lietot, + vajadzīgas zināšanas, - vajadzīgs apmācīts speciālists. Operatora drošība: ++ nav bīstami, + maz briesmu, - bīstami. Estētiskā vērtība: ++ estētiski pieņemami, + pieņemams vairumam cilvēku, - nav pieņemams daudziem cilvēkiem. Novērtējums: 1–5, kur 5 ir pats pieņemamākais.

3. tabula. Humāni rāpuļu nogalināšanas paņēmieni

Līdzeklis	Ātrums	Iedarbīgums	Lietošanas vieglums	Operatora drošība	Estētiskā vērtība	Kopējais novērtējums (1–5)	Piezīmes
Anestēzijas līdzekļu pārdozēšana	++	++	++	+	++	5	Var izmantot kopā ar dzīvnieka iepriekšēju sedāciju.
Triecienpistole	++	++	++	+	+	5	Lieliem rāpuļiem. Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Nošaušana	++	++	++	-	+	4	Izmanto pieredzējuši šāvēji. Var būt vajadzīgs paņēmiens nāves nodrošināšanai. Izmanto lauka apstākļos.

Līdzeklis	Ātrums	Iedarbīgums	Lietošanas vieglums	Operatora drošība	Estētiskā vērtība	Kopējais novērtējums (1–5)	Piezīmes
Kontuzēšana	+	+	+	++	-	3	Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.

Rāpuļiem nesamaņā var izmantot citus paņēmienus, ar nosacījumu, ka dzīvnieks pirms nāves neatgūst samaņu.

Ātrums: ++ ļoti ātri, + ātri, - lēni. Iedarbīgums: ++ ļoti efektīvi, + efektīvi, - neefektīvi. Lietošanas vieglums: ++ viegli lietot, + vajadzīgas zināšanas, - vajadzīgs apmācīts speciālists. Operatora drošība: ++ nav bīstami, + maz briesmu, - bīstami. Estētiskā vērtība: ++ estētiski pieņemami, + pieņemams vairumam cilvēku, - nav pieņemams daudziem cilvēkiem. Novērtējums: 1–5, kur 5 ir pats pieņemamākais.

4. tabula. Humāni putnu nogalināšanas paņēmieni

Līdzeklis	Ātrums	Iedarbīgums	Lietošanas vieglums	Operatora drošība	Estētiskā vērtība	Kopējais novērtējums (1–5)	Piezīmes
NMB/anestēzējošas vielas maisījums	++	++	+	+	++	4	Injicē vēnā, tādēļ ir vajadzīgas īpašas zināšanas.
Cēlgāzes (Ar, N_2)	++	++	++	++	+	4	Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Macerācija	++	++	++	++	-	4	Līdz 72 h veciem cāļiem.
Kakla skriemeļu dislokācija	++	++	-	++	-	1/3 - ja dzīvnieks pie samaņas 5 - ja dzīvnieks nesamaņā	Maziem un jauniem putniem (<250 g). Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Apstarošana ar mikroviļņiem	++	++	-	++	+	3	Vajadzīgs īpašs aprīkojums.
Kontuzēšana	++	++	-	++	-	3	Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Elektriska apdullināšana	++	++	+	-	-	3	Vajadzīgs īpašs aprīkojums. Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Oglekļa oksīds	+	+	++	-	-	1	Bīstams operatoram.

Putniem nesamaņā var izmantot citus paņēmienus, ar nosacījumu, ka dzīvnieks pirms nāves neatgūst samaņu.

Ātrums: ++ ļoti ātri, + ātri, - lēni. Iedarbīgums: ++ ļoti efektīvi, + efektīvi, - neefektīvi. Lietošanas vieglums: ++ viegli lietot, + vajadzīgas zināšanas, - vajadzīgs apmācīts speciālists. Operatora drošība: ++ nav bīstami, + maz briesmu, - bīstami. Estētiskā vērtība: ++ estētiski pieņemami, + pieņemams vairumam cilvēku, - nav pieņemams daudziem cilvēkiem. Novērtējums: 1–5, kur 5 ir pats pieņemamākais.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

5. tabula. Humāni grauzēju nogalināšanas paņēmieni

Līdzeklis	Ātrums	Iedarbīgums	Lietošanas vieglums	Operatora drošība	Estētiskā vērtība	Kopējais novērtējums (1–5)	Piezīmes
Anestēzijas līdzekļu pārdozēšana	++	++	++	+	++	5	Var izmantot kopā ar dzīvnieka iepriekšēju sedāciju.
NMB/anestēzējošas vielas maisījums	++	++	-	+	++	4	Injicē vēnā, tādēļ ir vajadzīgas īpašas zināšanas.
Cēlgāzes (Ar)	++	+	++	+	+	4	Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Kontuzēšana	++	++	+	++	-	3	Grauzējiem līdz 1 kg. Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Kakla skriemeļu dislokācija	++	++	+	++	-	2/3 - ja dzīvnieks pie samaņas 5 - ja dzīvnieks nesamaņā	Grauzējiem līdz 150 g. Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Apstarošana ar mikroviļņiem	++	++	-	++	+	3	Vajadzīgs īpašs aprīkojums.
Galvas nociršana	+	+	+	++	-	1/2 - ja dzīvnieks pie samaņas 5 - ja dzīvnieks nesamaņā	
Oglekļa dioksīds	+	++	++	+	++	***5***	Izmanto tikai, ievadot kamerā pakāpeniski
Oglekļa oksīds	+	+	+	-	++	1	Bīstams operatoram

Grauzējiem nesamaņā var izmantot citus paņēmienus, ar nosacījumu, ka dzīvnieks pirms nāves neatgūst samaņu.

Ātrums: ++ ļoti ātri, + ātri, - lēni. Iedarbīgums: ++ ļoti efektīvi, + efektīvi, - neefektīvi. Lietošanas vieglums: ++ viegli lietot, + vajadzīgas zināšanas, - vajadzīgs apmācīts speciālists. Operatora drošība: ++ nav bīstami, + maz briesmu, - bīstami. Estētiskā vērtība: ++ estētiski pieņemami, + pieņemams vairumam cilvēku, - nav pieņemams daudziem cilvēkiem. Novērtējums: 1–5, kur 5 ir pats pieņemamākais.

6. tabula. Humāni trušu nogalināšanas paņēmieni

Līdzeklis	Ātrums	Iedarbīgums	Lietošanas vieglums	Operatora drošība	Estētiskā vērtība	Kopējais novērtējums (1–5)	Piezīmes
Anestēzijas līdzekļu pārdozēšana	++	++	++	+	++	5	Var izmantot kopā ar dzīvnieka iepriekšēju sedāciju.
NMB/ anestēzējošas vielas maisījums	++	++	-	+	++	4	Injicē vēnā, tādēļ ir vajadzīgas īpašas zināšanas.

Līdzeklis	Ātrums	Iedarbīgums	Lietošanas vieglums	Operatora drošība	Estētiskā vērtība	Kopējais novērtējums (1–5)	Piezīmes
Kaušanas pistole	++	++	-	+	+	4	Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Kakla skriemeļu dislokācija	++	++	-	++	-	3 - ja dzīvnieks pie samaņas 5 - ja dzīvnieks nesamaņā	Pieņemama trušiem līdz 1 kg. Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Kontuzēšana	++	+	-	++	-	3	Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Elektriska apdullināšana	++	+	++	-	+	3	Vajadzīgs īpašs aprīkojums. Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Apstarošana ar mikroviļņiem	++	++	-	++	+	3	Vajadzīgs īpašs aprīkojums.
Galvas nociršana	+	+	+	-	-	1 - ja dzīvnieks pie samaņas 5 - ja dzīvnieks nesamaņā	Trušiem līdz 1 kg.
Oglekļa oksīds	+	+	++	-	++	1	Bīstams operatoram.
Strauja sasaldēšana	+	+	++	++	+	1	Izmanto augļiem līdz 4 g.

Trušiem nesamaņā var izmantot citus paņēmienus, ar nosacījumu, ka dzīvnieks pirms nāves neatgūst samaņu.

Ātrums: ++ ļoti ātri, + ātri, - lēni. Iedarbīgums: ++ ļoti efektīvi, + efektīvi, - neefektīvi. Lietošanas vieglums: ++ viegli lietot, + vajadzīgas zināšanas, - vajadzīgs apmācīts speciālists. Operatora drošība: ++ nav bīstami, + maz briesmu, - bīstami. Estētiskā vērtība: ++ estētiski pieņemami, + pieņemams vairumam cilvēku, - nav pieņemams daudziem cilvēkiem. Novērtējums: 1–5, kur 5 ir pats pieņemamākais.

7. tabula. Humāni suņu, kaķu, sesku un lapsu nogalināšanas paņēmieni

Līdzeklis	Ātrums	Iedarbīgums	Lietošanas vieglums	Operatora drošība	Estētiskā vērtība	Kopējais novērtējums (1–5)	Piezīmes
Anestēzijas līdzekļu pārdozēšana	++	++	-	+	++	5	Var izmantot kopā ar dzīvnieka iepriekšēju sedāciju.
NMB/ anestēzējošas vielas maisījums	++	++	-	+	+	4	Injicē vēnā, tādēļ ir vajadzīgas īpašas zināšanas.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

Līdzeklis	Ātrums	Iedarbīgums	Lietošanas vieglums	Operatora drošība	Estētiskā vērtība	Kopējais novērtējums (1–5)	Piezīmes
Nošaušana ar piemērotām šautenēm, pistolēm un munīciju	++	++	-	-	-	4	Izmanto pieredzējuši šāvēji. Var būt vajadzīgs paņēmiens nāves nodrošināšanai.
Triecienpistole	++	++	-	++	+	3	Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Elektriska apdullināšana	++	++	-	-	-	3	Vajadzīgs īpašs aprīkojums. Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Kontuzēšana	++	++	+	++	-	2	Izmanto jaundzimušiem. Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.

Suņiem, kaķiem, seskiem un lapsām nesamaņā var izmantot citus paņēmienus, ar nosacījumu, ka dzīvnieks pirms nāves neatgūst samaņu.

Ātrums: ++ ļoti ātri, + ātri, - lēni. Iedarbīgums: ++ ļoti efektīvi, + efektīvi, - neefektīvi. Lietošanas vieglums: ++ viegli lietot, + vajadzīgas zināšanas, - vajadzīgs apmācīts speciālists. Operatora drošība: ++ nav bīstami, + maz briesmu, - bīstami. Estētiskā vērtība: ++ estētiski pieņemami, + pieņemams vairumam cilvēku, - nav pieņemams daudziem cilvēkiem. Novērtējums: 1–5, kur 5 ir pats pieņemamākais.

8. tabula. Humāni lielo zīdītāju nogalināšanas paņēmieni

Līdzeklis	Ātrums	Iedarbīgums	Lietošanas vieglums	Operatora drošība	Estētiskā vērtība	Kopējais novērtējums (1–5)	Piezīmes
Anestēzijas līdzekļu pārdozēšana	++	++	-	+	++	5	Var izmantot kopā ar dzīvnieka iepriekšēju sedāciju.
Triecienpistole	++	++	+	+	+	5	Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Nošaušana ar šaujamieroci, izmantojot piemērotas šautenes, pistoles un munīciju	++	++	+	-	+	4	Izmanto pieredzējuši šāvēji. Var būt vajadzīgs paņēmiens nāves nodrošināšanai. Izmanto lauka apstākļos
NMB/anestēzējošas vielas maisījums	++	++	-	+	++	4	Injicē vēnā, tādēļ vajadzīgas īpašas zināšanas.
Cēlgāzes (Ar)	++	++	+	+	+	4	Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu. Pieņemams cūkām.

Līdzeklis	Ātrums	Iedarbīgums	Lietošanas vieglums	Operatora drošība	Estētiskā vērtība	Kopējais novērtējums (1–5)	Piezīmes
Elektriska apdullināšana	++	++	+	-	-	3	Vajadzīgs īpašs aprīkojums. Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.
Kontuzēšana	++	+	-	+	+	3 - ja dzīvnieks pie samaņas 5 - ja dzīvnieks nesamaņā	Nekavējoties jāveic atasiņošana vai smadzeņu iznīcināšana, vai nāve jānodrošina ar citu paņēmienu.

Lielajiem zīdītājiem nesamaņā var izmantot citus paņēmienus, ar nosacījumu, ka dzīvnieks pirms nāves neatgūst samaņu.

Ātrums: ++ ļoti ātri, + ātri, - lēni. Iedarbīgums: ++ ļoti efektīvi, + efektīvi, - neefektīvi. Lietošanas vieglums: ++ viegli lietot, + vajadzīgas zināšanas, - vajadzīgs apmācīts speciālists. Operatora drošība: ++ nav bīstami, + maz briesmu, - bīstami. Estētiskā vērtība: ++ estētiski pieņemami, + pieņemams vairumam cilvēku, - nav pieņemams daudziem cilvēkiem. Novērtējums: 1–5, kur 5 ir pats pieņemamākais.

9. tabula. Humāni primātu (izņemot cilvēku ģints primātus) nogalināšanas paņēmieni

Līdzeklis	Ātrums	Iedarbīgums	Lietošanas vieglums	Operatora drošība	Estētiskā vērtība	Kopējais novērtējums (1–5)	Piezīmes
Anestēzijas līdzekļu pārdozēšana	++	++	-	+	++	5	Var izmantot kopā ar dzīvnieka iepriekšēju sedāciju.

Primātiem (izņemot cilvēku ģints primātus) nesamaņā var izmantot citus paņēmienus, ar nosacījumu, ka dzīvnieks pirms nāves neatgūst samaņu.

Ātrums: ++ ļoti ātri, + ātri, - lēni. Iedarbīgums: ++ ļoti efektīvi, + efektīvi, - neefektīvi. Lietošanas vieglums: ++ viegli lietot, + vajadzīgas zināšanas, - vajadzīgs apmācīts speciālists. Operatora drošība: ++ nav bīstami, + maz briesmu, - bīstami. Estētiskā vērtība: ++ estētiski pieņemami, + pieņemams vairumam cilvēku, - nav pieņemams daudziem cilvēkiem. Novērtējums: 1–5, kur 5 ir pats pieņemamākais.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

VII PIELIKUMS

22. panta 4. punktā minēto elementu saraksts

1. Spēkā esošie valsts tiesību akti attiecībā uz dzīvnieku iegādi, audzēšanu, kopšanu un izmantošanu zinātniskās procedūrās.

2. Ētika saistībā ar cilvēku un dzīvnieku attiecībām, dzīvības vērtība un argumenti par labu un sliktu dzīvnieku izmantošanai zinātniskās procedūrās.

3. Bioloģijas pamati saistībā ar anatomiju, fizioloģiskajām īpatnībām, vaislu, ģenētiku un gēnu pārveidi.

4. Dzīvnieku uzvedība, audzēšana un vides daudzveidīgošana.

5. Dzīvnieku veselības pārvaldība un higiēna.

6. Parastāko laboratorijas dzīvnieku sugai specifiskā diskomforta, sāpju un ciešanu izpratne.

7. Anestēzija, sāpju mazināšanas paņēmieni un eitanāzija.

8. Humānu mērķa parametru izmantošana.

9. Aizstāšanas, samazināšanas un pilnveides prasība.

VIII PIELIKUMS

38. panta 1. punkta c) apakšpunktā minēto elementu saraksts

1. Šādu elementu nozīmība un attaisnojamība:

   a) dzīvnieku izmantošana, ieskaitot to izcelsmi, aplēsto skaitu, sugas un dzīves posmus;

   b) procedūras.

2. Pierādījumi, ka ir izmantotas esošās metodes, lai aizstātu, samazinātu un pilnveidotu dzīvnieku izmantošanu procedūrās.

3. Pierādījumi par projektā iesaistīto personu kompetenci.

4. Anestēzijas, atsāpināšanas un citu sāpju atvieglošanas paņēmienu plānotā izmantošana.

5. Jebkādu dzīvnieku ciešanu samazināšana, novēršana un atvieglināšana no dzimšanas līdz nāvei.

6. Dzīvnieku turēšanas, audzēšanas un kopšanas apstākļi.

7. Agrīnu un humānu mērķa parametru izmantošana.

8. Izmēģinājumu vai novērojumu stratēģija un statistiskā plānošana nolūkā līdz minimumam samazināt dzīvnieku skaitu, ciešanas un ietekmi uz vidi.

9. Dzīvnieku mūža pieredze un vairākkārtēja izmantošana.

10. Izvairīšanās no procedūru nevajadzīgas dublēšanās.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

IX PIELIKUMS

Vispārējās definīcijas attiecībā uz 17. panta 1. punktā minētajām smaguma pakāpēm

Kopumā:

Ja nav zināms vai pierādīts pretējais, būtu jāpieņem, ka procedūras, kas rada sāpes cilvēkam, rada sāpes arī dzīvniekiem.

Sāpju nav vai vieglas sāpes — 1. smaguma pakāpe

Iejaukšanās un manipulācijas ar dzīvniekiem eksperimentālos nolūkos, kuru rezultātā dzīvnieki nejūt sāpes vai jūt īslaicīgas nelielas sāpes, ciešanas, ievainojumu vai nelielu stresu bez būtiska kaitējuma vispārējam stāvoklim.

Piemēri:

— pētījumi ar barības sastāva maiņu vai fizioloģiski nepiemērotu barību, kuru rezultātā novēro niecīgas klīniskās pazīmes vai simptomus;

— asins paraugu ņemšana vai injekcija (zemādas, intramuskulāra, intraperitonāla, intravenoza);

— virsādas audu biopsija pie anestēzijas;

— neinvazīvas skenēšanas metodes ar vai bez dzīvnieku nomierināšanas vai anestēzijas;

— panesamības pētījumi, kuru rezultātā sagaidāmas īslaicīgas, niecīgas, lokālas vai sistēmiskas reakcijas;

— elektrokardiogrammas (EKG) reģistrēšana dzīvniekiem pie pilnas apziņas;

— novērošanas pētījumi, piemēram, tests brīvā dabā, labirinta testi vai trepju testi;

— eksperimenti pie vispārējas anestēzijas bez atveseļošanās.

Mērena — 2. smaguma pakāpe

Iejaukšanās un manipulācijas ar dzīvniekiem eksperimentālos nolūkos, kuru rezultātā dzīvnieki jūt īslaicīgu mērenu stresu vai mēreni ilgu līdz ilgu nelielu stresu, sāpes, ciešanas vai ievainojumu, vai būtisku kaitējumu vispārējam stāvoklim.

Piemēri:

— ķirurģija ar anestēziju vai attiecīgiem pretsāpju līdzekļiem;

— ierīču, piemēram, katetru, telemetrisku raidītāju, minisūkņu implantācija pie vispārējas anestēzijas;

— pētījumi ar fizioloģiski nepiemērotu barību ar neārstēta cukura diabēta klīniskām pazīmēm vai simptomiem;

— bieža atkārtota asins paraugu ņemšana vai vielu ievadīšana;

— trauksmes izraisīšana dzīvnieku modeļos;

— akūta toksicitātes pārbaudes, akūtas panesamības pētījumi; devas diapazona noteikšanas pētījumi, hroniskas toksicitātes/kancerogenitātes testi bez letāliem iznākumiem;

— lēkmju modeļi, piemēram, epilepsijas pētījumi;

— dzīvnieku modeļi vēža pētījumiem bez letāla iznākuma, piemēram, ksenografu pētījumi.

Otrdiena, 2009. gada 5. maija

Smaga — 3. smaguma pakāpe

Iejaukšanās un manipulācijas ar dzīvniekiem eksperimentālos nolūkos, kuru rezultātā dzīvnieki jūt smagu līdz ļoti smagu stresu vai ir pakļauti mēreni ilgam vai ilgam mērenam stresam, smagām sāpēm, ilgstošām ciešanām vai būtiskam un ilgstošam kaitējumam vispārējam stāvoklim.

Piemēri:

— ***baktēriju vai vīrusu infekcijas ar letālu iznākumu;***

— ***hroniska reimatoīdā artrīta modeļi;***

— ***ģenētiski modificēti dzīvnieki ar letāliem fenotipiem (piemēram, onkogēniem) bez savlaicīgas eksperimenta izbeigšanas;***

— ***orgānu (piemēram, nieru, aizkuņģa dziedzera) transplantācija;***

— ***smagu neiroloģisku saslimšanu, piemēram, Parkinsona slimības hroniski modeļi.***

Kuģu radītais piesārņojums un sankciju ieviešana par pārkāpumiem ***I

P6_TA(2009)0344

Eiropas Parlamenta 2009. gada 5. maija normatīvā rezolūcija par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2005/35/EK par kuģu radīto piesārņojumu un par sankciju ieviešanu par pārkāpumiem (COM(2008)0134 – C6-0142/2008 – 2008/0055(COD))

(2010/C 212 E/32)

(Koplēmuma procedūra, pirmais lasījums)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamentam un Padomei (COM(2008)0134),

— ņemot vērā EK līguma 251. panta 2. punktu un 80. panta 2. punktu, saskaņā ar kuriem Komisija tam ir iesniegusi priekšlikumu (C6-0142/2008),

— ņemot vērā Reglamenta 51. pantu,

— ņemot vērā Transporta un tūrisma komitejas ziņojumu un Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas un Juridiskās komitejas atzinumus (A6-0080/2009),

1. apstiprina grozīto Komisijas priekšlikumu;

2. prasa Komisijai šo priekšlikumu iesniegt vēlreiz, ja tā ir paredzējusi to būtiski grozīt vai aizstāt ar citu tekstu;

3. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt Parlamenta nostāju Padomei un Komisijai.
